

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

41 årg

Nr 2 2009

Ur innehållet: Swahiliparlör, Den politiska makten, Action Aid, Danderyds gymnasium, Slaveri II, Mobiltjänst på Victoriasjön, Svetans årsmöte.

TIDNINGEN HABARI

utges av

SVENSK-TANZANISKA FÖRENINGEN SVETAN

REDAKTION e-post: habari@svetan.org

Lars Asker, redaktör tel 08-38 48 55, mobil 0705 85 23 10
Friherregatan 133, 165 58 Hässelby
Göran Berleen tel 08-583 57301 (hem) mobil 073 976 1862
Erik Janson tel 08-6697739
Eva Löfgren tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0702 11 98 68
Sten Löfgren tel 08-36 48 88 (hem), mobil 0708 90 59 59
fax 08-760 50 59
Enköpingsvägen 14, 175 79 Järfälla
tel 073 9094023
Lennart Nyqvist mobil 0703 52 46 09
Jennifer Vidmo tel 08-91 73 27, mobil 0706 91 73 06
Folke Strömberg Årstavägen 113, 120 58 Årsta

PRISUPPGIFTER 2009

SVETAN-medlemskap inkl HABARI 250 kr
Familjemedlem exkl HABARI 50 kr
Ungdomsmedlemskap 125 kr
Prenumeration HABARI 225 kr
Enstaka HABARI 50 kr

(äldre nummer pris efter överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på SVETANs postgiro 35 95 50-1
– ange på talongen vad som önskas.

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

1/98 Kultur, Flyktingfrågor	4/03 Urbanisering
2/98 Natur o resor	1/04 Lokala språk och kulturer
3-4/98 Jubileumsnummer	2/04 Musik
1/99 Symposium/Nyckerhet	3/04 Gruvnaeringen
2/99 Ekonomi, Årsmöte, Resor	4/04 HIV / AIDS
3/99 Presidentbesök	1/05 Resor, turism
4/99 Media, Skulptörskolan	2/05 Forskning
1/00 Nyerere, Barbro, Utbildning	3/05 Konst och kultur
2/00 Tanzania-bilden, Förlag	4/05 Demokrati och utveckling
3/00 AIDS, Utbildning, Resor	1/06 Lake Victoria, ny regering mm
4/00 Mama Barbro skola, Litteratur	2/06 Alkohol
1/01 Dar es Salaam	3/06 Kvinnors villkor
2/01 Zanzibar	4/06 Utbildning
3/01 Utbildning, AIDS, Zanzibar	1/07 Swahilikulturen
4/01 Swahili	2/07 Jordbruk
1/02 Uhuru 40år, JOHA, skulptörproj	3/07 Investeringspolitik mm
2/02 AIDS, IT, JOHA Trust	4/07 Flyktingar
3/02 Bagamoyo, Missionsjukvård	1/08 Tumaini, snidade dörrar mm
4/02 Slavrutten, ekonomisk reform	2/08 Bildkonst
1/03 Lake Victoria med kringområde	3/08 Kina, NAI, Zanzibar mm
2/03 Kilimanjaro	4/08 Makondesulptur, Kina, WIOMSA
3/03 Stödorganisationer, Tingatinga	1/09 SVETAN 40 ÅR

Omslag: Vanlig typ av fiskebåt i en liten by i Bunda-distriktet.

Foto Red Marlin.

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Myran Grafiska, Varberg 2009, ISSN 0345-437
Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 2/2009

SVETAN

www.svetan.org

BOX 22003

104 22 STOCKHOLM

e-post: info@svetan.org

Organisationsnummer
802006-3635

STYRELSE

e-post: styrelsen@svetan.org

Helena Nyström, ordförande
tel 008-669 36 27

Ann Lorentz-Baarman, kassör
Agneta Johansson, sekreterare
tel 08-510 508 34

Lars Asker, ledamot
Fredrik Gladh, ledamot
tel 08-647 08 87

Sten Löfgren, ledamot
Jon Erik Rehn, ledamot
Harriet Rehn, suppleant
Olle Wallin, suppleant

*

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg
Storgatan 86, 903 33 UMEÅ
tel 090-12 97 92

Olle Wallin
Gussarvsgatan 16A, 776 30 Hedemora
tel 0225-12 807, mob 070-2255057

Torbjörn Klaesson
Lillmossev 49, 663 42 HAMMARÖ
tel 054-52 23 64

Rehema Prick
Åtorps Björkv. 7, 443 31 LERUM
tel 0302-154 13

TANDALA c/o Bo Sahlée
Mariedalsv 56 E, 217 45 MALMÖ

*

STÖDPROJEKT

Skulptörskolan
Postgiro 465 9945-2
Projektkoordinator Sten Löfgren
E-post: sten@svetan.org

Tumaini Children's Center
Bankgiro 5405-3723
Kontaktperson Katarina Beck-Friis
E-post: katarina.beck@comhem.se

*

Bagamoyo Sculpture School
P O Box 89
Bagamoyo, Tanzania
E-post: bmsculpt02@hotmail.com

*

Tanzanias ambassad
tel 08-732 24 30 /31
Näsby Allé 6, 183 55 TÄBY
E-post: mailbox@tanemb.se
www.tanemb.se

ORDFÖRANDENS SPALT

Det är 14 år sen jag första gången besökte Tanzania. Jag och en kollega reste dit för att planera en världskonferens som skulle hållas året därpå. Upplevelsen var total – människorna, värmen, nattkylan, djuren, gatubarnen – många av er känner igen sig. Ett år senare återvände vi för konferensen. Vi hade hundra deltagare som irriterade sig över att bussen inte gick i tid eller att de fick köa för maten och tragiskt nog också flera vars alzimers kraftigt förvärrades. Några safariarrangörer i Arusha kommer säkert ihåg den där tredagarssafarin som vi arrangerade för 150 svenskar. Vi svor att aldrig göra om det.

Men intresset för Tanzania bestod. Några år senare flyttade jag dit, på två år. Läskigt.

Att leva i Tanzania var sällan enkelt. Hela tiden hände saker som ställde allt jag planerat eller tyckt på sin spets. Jag lärde mig saker varje dag, om mig själv och om livet i Tanzania. Nu bor jag i Sverige. Och för alltid kommer jag att längta – till Tanzania när jag är i Sverige och till Sverige när jag är i Tanzania.

Svetan är för mig ett sätt att få arbeta med båda mina världar. Vi försöker ge Sverige en mer nyanserad bild av Tanzania. Vi arbetar i Tanzania med projekt, i många år har vi arbetat med skulptörskolan i Bagamoyo och i Bukoba med gatubarn. Nu finns förhoppningar om att utveckla arbetet kring konst och kultur. Vår förening har en viktig funktion att fylla och i föreningen finns massor av duktiga och fantastiska medlemmar. Jag är glad över att få jobba med alla er!

Helena Nyström

Lantmäteri för en bättre värld

Idrottsmännen har sitt OS, internationella makthavare sitt FN. Globala mötesplatser är viktigare än någonsin, och de som arbetar med lantmäteri, samhällsbyggnad, fastighetsekonomiska frågor, geodata, fastighetsinformation eller forskar i dessa ämnen utgör inget undantag. Två år i rad, därefter med två års uppehåll, träffas därför fackfolk från hela världen för att under "FiG Working Week" delta i seminarier, föreläsningar och workshops. I år var det Stockholms tur.

– Klockan kan inte vridas tillbaka. Människor flyttar till städer i hopp om en bättre tillvaro. Problemet i Afrika och Asien är att människor i hög grad söker sig till de städer som är minst lämpade för expansion.

Det säger *Dr Anna Tibaijuka*, chef för UN-Habitat, som verkar för socialt och miljömässigt hållbara städer. Hon deltog i tvådagarsseminariet "Improving Slum Conditions through Innovative Financing", ett samarbete mellan FiG och FN.

För första gången i världshistorien lever en större andel av världens befolkning i städer än på landsbygden. En miljard av dem i slumområden, i bostäder som inte finns i några register, inte går att belåna och där ägarna saknar markrättigheter. Över hela Afrika är tvister om rättigheter till land orsak till de flesta politiska kriser.

– Banker lånar ut pengar till säkra kunder som äger sin fastighet, vilket därmed utesluter slumbebodare. Idén med mikrolån är bra, men inte på långa vägar tillräckligt för att hjälpa människor ta språnget ur fattigdom, säger Anna Tibaijuka.

Det är däremot en fungerande fastighetsadministration, menar hon.

– Se bara på den här stan, säger hon och gör en svepande gest över Stockholm.

– För knappt hundra år sedan fanns gott om slum här, till skillnad från idag. Jag är helt övertygad om att vi går samma utveckling till mötes i den så kallade tredje världen.

"De fattiga kan lösa sina egna boendeproblem"

Formella rättigheter till land innebär besittningsrätt, tillfälle att belåna och sälja bostäder, och möjlighet till krediter. Det är ett incitament för investering och långsiktig planering för individer och familjer. Men det för också med sig krav i form av skatter och avgifter till staten, vilket i sin tur ger fastighetsägaren på fötterna när

det gäller motkrav i form av rent vatten, fungerande avlopp, vägar och infrastruktur.

Värdet i form av självrespekt går inte att mäta.

– Det finns beräkningar som säger att det krävs motsvarande 25 miljarder dollar per år under femton års tid för att ge världens slumbebodare ett drägligt liv. Men givna rätt förutsättningar finns potential för dem att själva stå för 20 av de miljarderna. De fattiga kan lösa sina egna boendeproblem, men det förutsätter att det finns en fungerande och transparent landadministration, menar Anna Tibaijuka.

Samarbete FN – Google

Ett steg i rätt riktning är UN-Habitats samarbete med Google, som förbundit sig att ta fram nya verktyg för kartering. Lågstkostnadsystem och dito verktyg är nödvändiga, liksom system som underlättar för de snabbt växande städerna att ta ut skatter och avgifter.

– Vi behöver framför allt en generation av "barfotalantmätare" på det södra halvklotet, som ser sin uppgift lika mycket som ett kall som ett jobb. Kursplanen måste kanske förenklas, utrustningen bli billigare. Den avgörande faktorn är att de som arbetar med dessa frågor inser hur oerhört viktig deras roll är.

Sverige bör delta i processen

– De formella rättigheter till sin fastighet de boende i tredje världen kämpar för, är sånt vi i Sverige idag tar för givet, säger Lantmäteriets generaldirektör Stig Jönsson, som under FiG-veckan höll en plenarsession om den svenska utvecklingen när det gäller fastighetssystem, fastighetsbildning och infrastruktur för geodata under konferensen.

Miljöminister Andreas Carlgren, var en annan deltagare:

– Fyra miljarder människor åtnjuter inte säkra fastighetsregister, en miljard bor i slum. Samtidigt har åtta procent av världens banker säkerheter för sina kredit-

ter i form av fastigheter. Behovet av en fungerande fastighetsadministration är uppenbart, och i Sverige behöver vi bli deltagare i processen och vara kreativa, säger han.

– Det finns positiva exempel. I Bangalore i södra Indien har en fungerande registreringsprocess fyrdubblat skatteintäkterna. Samtidigt har fattigdomen minskat med åtta procent. Staten tjänar medborgarna, i stället för tvärt om.

Martin Hofvenstam

– Se även notis om Anna Tibaijuka –

Fakta: UN-Habitat

FN:s boende- och bosättningsorgan UN-Habitat (United Nations Human Settlements Programme) grundades 1978 och huvudkontoret ligger i Nairobi, Kenya.

Anna Tibaijuka är ordförande sedan 2002. Hon är professor i ekonomi, författare till flera böcker, medlem i ett antal kommittéer och akademier. Utbildade sig i Sverige dit hon kom som ambassadörshustru och hemmafru, idag änka och fembarnsmor.

Hon liknar landsbygdsbefolkningens migration vid "en tsunami i slow motion".

Fakta: FiG

International Federation of Surveyors (Internationella lantmätarfederationen) grundades 1878 i Paris och är den enda internationella organisation som samlar lantmätare. Medlemmar finns i 110 länder. I Sverige är Sveriges Lantmätare Förening (SLF) medlem, Lantmäteriet samarbetspartner. FiG leds av ett råd bestående av en president (Stig Enemark, Danmark) och ett antal vicepresidenter. Det operativa arbetet bedrivs i tio kommissioner.

Artikeln har tidigare publicerats i Lantmäteriets kundtidning *Gränssnittet* nr 3/2008

Swahiliparlör

Imma Mpili Andersson och Karin Zetterqvist som driver en Internetbutikken Watatu för kangor mm har gjort en swahiliparlör som introducerades på en träff i ABF-huset den 28 april.

Förutom att boken presenterades var där representanter från flera resebyråer, de tanzanianska och kenyanska vänskapsförningarna och internationella biblioteket.

Tanzanias tillförordnade ambassadör Victoria Mwakasege och Arthur Andambi, förste sekreterare från Kenyas ambassad talade om swahilins ställning i Östafrika.

Karin och Imma talade om swahilins uppkomst och struktur samt om swahilins spridning. De gav även några exempel ur boken inklusive en dialog som tolkades till svenska av Immas son, Moddy Andersson.

De berättade om hur ett privat behov utvecklats till tanken att ge ut en parlör. Det fanns ingen på marknaden, men på 60-talet gav missionären Bernader ut en parlör som nu för länge sedan är slut på förlaget.

Efter talen vidtog mingel med sambusas och tillfälle att handla och inte minst att träffa gamla tanzaniabekanta som slutit upp, drygt 60 personer.

Text o foto: **Lars Asker**

De två författarna Karin Zetterqvist och Imma Mpili Andersson berättar om parlörens tillkomst och innehåll samt ger smakprov

Phoebe Lägervik från Kilimanjaro Safari Agency informerade om sina Tanzaniaresor till udda resmål.

Kenzan Tours bord.

Internationella biblioteket hade ett välfyllt bord med swahililitteratur.

Victoria Mwakasege från Tanzanias ambassad talar om swahilins ställning i Tanzania. I bakgrunden skymtar en populär kanga med Obamamotiv

Arthur Andambi från Kenyas ambassad talar om swahilins ställning i Kenya. Han nämnde bland annat att godkänt prov i swahili fordras för att ställa upp i val till parlamentet

Karin Zetterqvist framför Watatus produktbord. Här fanns dagsaktuella och populära Obamakangor.

En välfylld Sändersal med många gamla och nya Tanzaniavänner. Bl. a. Abdulaziz Lodhi från Uppsala universitet här som är medförfattare till "klassikern" Kortfattad swahili-svensk o svensk-swahili ordbok.

Från Watatus hemsida

Praktisk parlör för den som reser i Östafrika

Swahili talas av uppemot 100 miljoner människor. Det är det officiella språket i Tanzania, Kenya och Uganda och ett av nationalspråken i Burundi, Rwanda, Kongo, Malawi och Zambia. Det talas också till viss del i Oman, Somalia, Mocambique, Komoreerna och Madagaskar och är således ett högst användbart verktyg för den som arbetar, gör affärer eller reser som turist i Öst- och Centralafrika.

Vänder sig direkt till svensktalande

Swahili för svenskar är en parlör som vänder sig direkt till svensktalande. Den inleds med en kort översikt över var swahili talas, swahilins ursprung och dess språkliga uppbyggnad. Därefter en avdelning med enkla fraser i olika situationer – på hotellet, Internetcaféet, restaurangen osv.

För den som vill fördjupa sina kunskaper finns en mer grundläggande grammatikdel med dialoger och övningar. Boken avslutas med ordlista svenska-swahili, swahili-svenska och en grammatisk lathund.

Swahili är ett språk rikt på talesätt – finurliga och roliga – och exempel på detta finns med insprängt i texten.

Dialoger som ljudfiler

För att läsarna ska kunna höra hur uttalet låter finns några av dialogerna att ladda ner från Watatu.

Utgiven av Hjalmarson & Högberg Bokförlag april 2009, 207 sidor, häftad. ISBN 978-91-7224-098-8

Var finns den politiska makten

En nyutkommen volym i serien Sidastudies (no. 21) heter *Power and Policy Slippage in Tanzania – Discussing National Ownership of Development* och innehåller en hel del intressant information. Boken är en s.k. maktanalys av Tanzania, baserad på ett antal studier som under de senaste åren beställts av den svenska ambassaden i Dar es Salaam. Författare är Göran Hydén, numera professor emeritus i statskunskap från University of Florida och välkänd för många av Habaris läsare samt docenten i statskunskap Max Mmuya från universitetet i Dar es Salaam.

Boken innehåller dels teoretiska diskussioner om begreppet makt och hur det ska definieras, dels resultaten av enkäter om hur maktförhållandena i landet uppfattas av ett urval av befolkningen och författarnas slutsatser om maktstrukturen i Tanzania och dess konsekvenser för biståndsgivarna. Den här artikeln är främst inriktad på diskussionen om maktstrukturen i landet, vilket innebär att konsekvenserna för biståndet får en mer undanskymd roll.

Varför maktanalys?

Maktanalys har på senare år blivit populärt också i biståndskretsar och man kan fråga sig vad den ska användas till. Den frågan reder författarna ut i introduktionen. De anser att det är viktigt att

biståndsgivarna förstår orsakerna till varför utvecklingsambitionerna långtifrån uppfylls. Ofta har givarna utgått ifrån det egna politiska systemet och försökt bidra till vad de kallar god samhällsstyrning. Liten uppmärksamhet har ägnats de lokala villkoren. Lokala institutioner har vanligen betraktats som hinder som behöver neutraliseras eller tas bort. Man har inte insett dessa institutioners egna dynamik. Därmed riskerar ekonomiska och politiska reformer att inte bli hållbara. Göran Hydén skrev om detta redan på 1970-talet, men det är först under det senaste decenniet som betydelsen av den här sortens analys har uppmärksamats på allvar bland biståndsgivarna.

Det hindrar inte att Sida ibland har använt maktanalyser i sitt förberedelsearbete för landstrategier i några länder. Då har det dock mer varit fråga om kartläggning av den formella och informella makten än om att försöka fånga hur den genomförs.

Maktanalyser förklarar inte på egen hand utvecklingsframgångar och -misslyckanden, men de är enligt författarna ett nödvändigt komplement till andra typer av analys.

I de studier som ingår i den här boken är analysen inriktad på triangelrelationen stat – samhälle – biståndsgivare. De har fyra mål:

- 1) Att klargöra att politisk makt är både en oberoende och en beroende variabel.
- 2) Att demonstrera skillnaderna i uppfattningen om makt mellan biståndsgivarna å ena sidan och de afrikanska regeringstjänstemännen å den andra.
- 3) Att öka förståelsen hos biståndsgivarna för hur de kan

bli effektivare i sina relationer med afrikanska regeringar.

4) Att ta reda på hur tanzanier uppfattar maktförhållandena i sitt eget land.

Var anser tanzanier att makten finns?

Ett kapitel bygger på resultatet från enkäter om hur tanzanier anser att makten är fördelad på central och lokal nivå mellan staten, regeringspartiet CCM, civila samhället och biståndsgivarna. Författarna sammanfattar de tillfrågades uppfattningar på följande sätt:

- 1) Makten är starkt centraliserad när det gäller att sätta dagordningen och formulera policy.
- 2) Den är splittrad och ineffektiv när det gäller att genomföra policybeslut,
- 3) Icke-statliga aktörer har liten eller ingen effekt på regeringspolitik.
- 4) Makten tenderar att göra medborgarna rädda att använda sin röst och att de föredrar att visa sig lojala och underordnade i förhållande till dem som har makt.

Folk i Tanzania anser att makten är koncentrerad till centralregeringen och regeringspartiet CCM som suttit vid makten sedan självständigheten. Den splittrade makten när det gäller genomförande av politiken innebär inte att den är decentraliserad utan att den centrala regeringen, särskilt på lokal nivå inte är samordnad. Den högra handen vet inte vad den vänstra gör.

Tanzania genomgår en gradvis demokratisering, men har långt kvar till en kultur där det civila samhället spelar en viktig roll. Regeringen föredrar fortfarande att ignorera representanter för det civila samhället och den privata sektorn.

Är demokratisering uppifrån möjlig?

Författarna föreslår termen ”demokratisering uppifrån” som beskrivning av vad som pågår i Tanzania. CCM och re-

Bertil Odén

geringen vill kontrollera reformprocessen. Öppningar för förändringar är ofta begränsade och på försök. Eventuellt har man uppnått en vändpunkt där den centrala maktens kontroll börjar försvagas. Ett symptom på detta skulle vara att korruptionen nu tagits upp mer öppet än tidigare.

Författarna nämner två välkända korruptionsskandaler. Den ena är det USA-baserade företaget Richmond Power Generation som under en period med stor el-brist och ständiga elavbrott för några år sedan fick ett hundramiljondollarkontrakt för att producera elkraft. En parlamentarisk kommitté, ledd av en juristprofessor vid universitetet i Dar es Salaam lade fram sin rapport om detta i början av 2008. Den konstaterar att bolaget hade otillräcklig kompetens på området och att korruption på hög nivå var trolig. Rapporten blev föremål för intensiv debatt i parlamentet och president Kikwete gjorde något som aldrig tidigare hänt i Tanzania, han avskedade premiärministern och upplöste regeringen.

Den andra skandalen gällde missbruk av utländsk valuta i Bank of Tanzania, där högt uppsatta politiker och affärsmän misstänks ha varit involverade. Detta ledde till en intensiv debatt, centralbankschefen fick avgå och ett antal personer utreds för misstänkt korruption.

Dessa exempel leder till den viktiga frågan om Tanzania är på väg in i en ny fas där uppifrånstyrd och partiintern hantering av svåra politiska frågor håller på

att ersättas med ett mer öppet förfarande för att utkräva ansvar.

Olika uppfattningar inom CCM

Statskunskapsprofessorn Mwesiga Baregu vid Universitetet i Dar es Salaam anser i en analys av situationen, som refereras i boken, att CCM-ledningen och dess parlamentsgrupp kan delas in i tre kategorier. En grupp vill ha reformer och är kritisk mot att korrupta ledare stjäl vad som tillhör det offentliga och medborgarna. Den är ännu inte så stor och består huvudsakligen av yngre parlamentariker men är den som uttalar sig mest och får mest uppmärksamhet i media. En annan grupp består av äldre politiker som anser att partiet utåt inte får framstå som splittrat och som därför vill hantera alla frågor internt. Även denna grupp är relativt liten, men sitter i många starka positioner. Den tredje och största gruppen består av parlamentariker som inte tar ställning och sitter still i båten eftersom de vill behålla sin privilegierade tillvaro.

Rutan innehåller ett citat som jag tycker sammanfattar författarnas uppfattning om den aktuella situationen.

“Many Tanzanians are painfully aware of the weakness of their state to get public policy objectives realised. Power is concentrated in the hands of a few individual and institutions. There is little separation of power and lack of respect for professionalism and managerial autonomy. The rule of law falls short of expectations among many groups, especially in the urban centres. Elected bodies, especially at the local government level, are not taken seriously. Public offices suffer from red-tape and other forms of inefficiency. The list can be made longer. The good news is that in spite of failed reform efforts, civic awareness is growing. There is a chance, therefore, that in the light of a more constructive political climate, measures that have not been very successful in the past may finally be addressed seriously by local stake holders, including the government itself.”

Biståndsgivarperspektiv

För att komma till rätta med den brist på kontakt mellan de icke-statliga aktörerna och staten i Tanzania, men också med biståndsgivarna föreslår författarna en offentlig plattform där aktörer från dessa tre sfärer kan mötas. Kopplat till denna dis-

kussion presenteras en reviderad version av Hydéns tidigare förslag om autonoma fonder som alternativ till budgetstöd, fördelat på olika ministerier i enlighet med landets budgetprioriteringar.

Boken innehåller också ett kapitel om konsekvenserna för biståndsgivarna. Från det ska i det här sammanhanget bara en viktig fråga redovisas, nämligen skillnaderna i syn på maktutövning mellan biståndsgivare och tanzaniska politiker och statstjänstemän. Författarna uttrycker den som att de förra ser på makt som ett verktyg att utöva politik och de senare ser politiken som ett verktyg för att utöva makt. De anser att det är viktigt för biståndsgivarna att förstå denna skillnad.

Även för den som inte anser att skillnaden kan uttryckas så generaliserande är detta en viktig punkt, som biståndsgivarna ofta varit alldeles för ointresserade av. Att de dessutom ofta på ett nästan missionerande sätt driver tesen att deras eget synsätt är eller bör vara det universella är ytterligare ett hinder för att överbrygga de olika perspektiven.

Att makten ses som en personlig och privat snarare än en offentlig fråga gör enligt författarna att politiska ledare och statstjänstemän i sitt strategiska tänkande tar mindre hänsyn till politiken och mer till hur specifika policybeslut påverkar de nätverk som stödjer dem. (En inställning som väl inte är alldeles okänd ens i Sverige.)

I många afrikanska länder, inklusive Tanzania, är det svårt att få gehör för att politisk opposition och förhandlingar som resulterar i kompromisser mellan olika intressen är en bra metod. Detta har länge varit ett problem för biståndsgivarna och åtskilligt s.k. demokratibistånd har använts för att ändra på detta förhållande. Att framgångarna varit måttliga kan bland annat bero på att förståelsen för skillnaderna i synsätt varit ofullständig.

Att parterna i biståndet har olika syn på hur den politiska makten kan och bör utnyttjas har varit känt länge. Lite mer utrymme för en diskussion om tecken på ökad konvergens på detta område hade varit bra.

Den här boken bidrar till större ökad förståelse för hur skillnaderna ser ut och avslutar med ett antal rekommendationer till biståndsgivarna. För mig är de inom-tanzaniska perspektiven mest givande. På sikt är förändringarna i rollerna mellan staten och de ledande politikerna å ena sidan och övriga samhällsaktörer å den andra viktiga.

Bertil Odén

Foto: Staffan Mälstam

GIRLFRIEND, en upp- och utmaning

I februari startade ActionAid kampanjen GIRLFRIEND med Pernilla Wahlgren, Anna Book, Renée Nyberg och deras döttrar som engagerade dragplåster. Kampanjen är en gren av ActionAids arbete för att förändra fattiga kvinnors och flickors liv för alltid. Habari redaktionen har sammanställt information från ActionAids hemsida.

Fattiga kvinnor och flickor tillhör de mest utsatta i ett samhälle. De saknar ofta inte bara mat, rent vatten och hälsovård utan också utbildning. De har nästan alltid små möjligheter att ta sig ur sin situation. Samtidigt är stöd till just kvinnor och flickor det mest effektiva sättet att lyfta ett område ur fattigdom.

Att vara en vän till världens fattiga kvinnor genom Action Aid – att vara en GIRLFRIEND – innebär att ge en summa pengar varje månad. Det räcker med 50 kronor för att det ska göra skillnad. Det man får tillbaka som givare är bland annat brev från kvinnor och flickor världen över som berättar hur pengarna gör nytta. Kampanjen är generell. Du styr alltså inte pengarna till en särskild kvinna eller flicka. Det kan du göra om du istället vill bli fadder, som är en annan gren på ActionAids träd.

Barnen på ön Mafia

På ön Mafia sydöst om Dar es Salaam driver ActionAid ett projekt för fadderstödda flickor. Ön är ett av de fattigaste områdena i Tanzania. Åttio procent av befolkningen lever på fiske. ActionAid arbetar bland annat för att barn och deras familjer ska få tillgång till utbildning,

rent dricksvatten, politiskt inflytande och för kvinnors rättigheter.

På Mafia finns det 30 låg- och mellanstadieskolor och fyra högstadieskolor, men inga högre utbildningar. Men 15 procent av Mafiabarnen går aldrig i skolan, och varje år lämnar 20 procent av eleverna utbildningen. Av dem är flickorna i majoritet. Bilden är den gängse. Flickorna gifts bort tidigt, blir gravida, eller så anser föräldrarna inte att utbildning är viktigt. Resultat: 33 procent av människorna på Mafia är analfabeter. Genom att arbeta för att fler barn stannar i skolan ser ActionAid till att fattigdomen kan minska.

Kvinnorna på ön

Fattigdom är en orättvisa som drabbar flickor och kvinnor svårast. På Mafia utsluts kvinnorna systematiskt från beslutsfattandet inom sociala, ekonomiska och politiska områden. Av Mafias 136 byordföranden är bara en kvinna. Kvinnorna har dessutom inte rätt att äga land, vilket gör dem beroende av männen och mer sårbara vid en eventuell skilsmässa. För att försäkra sig om att männen inte lämnar dem föder de ofta många barn. Det är vanligt att flickorna gifter sig när de

Kvinnogrupsmöte

är 13–15 år och sedan får de i genomsnitt 6–8 barn. Det är inte socialt accepterat att använda kondom eller p-piller och våldet mot kvinnor är omfattande.

ActionAid stöttar kvinnor på ön genom att bland annat se till att de kan starta egna verksamheter som ger inkomst. Då kan de bli mer självständiga.

Flickornas Tanzania

Kvinnorna i Tanzania står för 60 procent av jordbruksarbetet, men är trots det fattigast och mest utsatta. Eftersom nästan 40 procent av kvinnorna i landet varken kan skriva eller läsa är det svårt för dem att stå upp för sina rättigheter. Våld är en vanlig anledning till att flickor inte går i skolan.

ActionAid har funnits i Tanzania sedan 1997 och samarbetar idag med fokus på flickor med 5 miljoner människor i olika distrikt. Enligt hemsidan www3.actionaid.org/tanzania arbetar man i Zanzibar,

ActionAid är en internationell organisation som har funnits i över 35 år. Den är religiöst och paripolitiskt oberoende och samarbetar med över 2000 andra organisationer världen över. ActionAid finns i hela världen och bl. a. i 20 afrikanska länder. Sedan 2003 ligger det internationella huvudkontoret i Johannesburg. Ordförande för internationella ActionAid är Noerine Kaleeba från Uganda och den internationella generalsekreteraren är Ramsesh Singh från Nepal.

I allt sitt arbete fokuserar ActionAid på kvinnor och flickor eftersom det är det mest effektiva sättet att minska fattigdomen i ett område. Kvinnor och flickor tillhör de mest utsatta i världen. De saknar inte bara mat, rent vatten och hälsovård utan också utbildning och möjligheter att ta sig ur sin situation.

År 2006 samlade ActionAid in 1,65 miljarder kronor varav nästan 80 procent från privatpersoner.

ActionAids svenska kontor öppnades i mars 2006. Ordförande är tidigare Sidachefen Carl Tham.

Mtwara, Lindi, Kigoma och Pwani och tänker sig öppna i Singida och Dodoma.

Inom utbildningssektorn bygger ActionAid bland annat så kallade ACCESS-center i områden som saknar skolor. Lokalbefolkningen bestämmer själva var centret ska ligga och hur det ska drivas. Det förbättrar flickornas möj-

ligheter att ta sig till skolan utan att bli överfallna. ActionAid arbetar också tillsammans med byarnas vattenkommittéer för att befolkningen ska få tillgång till rent vatten året runt.

Som många andra organisationer är ActionAid aktiv i kampen mot HIV/Aids och stöttar människor som påverkats av

sjukdomen. Över 60 procent av alla smittade ungdomar mellan 15 och 24 år är flickor.

Janet Mawiyoo

är ActionAids chef i Tanzania.

Foto: **Hannah Morris/ActionAid**

Tanzaniadag på Danderyds Gymnasium

Danderyds gymnasium har sedan fyra år samarbetat med fyra skolor i Moshi. Årets Tanzaniadag blev extra stor eftersom man för första gången hade en grupp elever och lärare här från Tanzania.

Det hela började med att den dåvarande eleven Linus Dunker på Danderyds gymnasium intresserade sig för Tanzania.

”Allt började egentligen med att jag var med i Miljörådet på Danderyds Gymnasium. Ansvarig samordnare för denna grupp av elever var Gunnel Lindgren, då biologilärare på Danderyds Gymnasium.

Under VT 2002 så planerade man att starta en kurs i U-landshjälp/Inter-

nationellt arbete. Det blev aldrig av eftersom intresset från elever var så litet och Danderyds Gymnasium vid denna tidpunkt endast hade en tillfällig rektor som inte ville påbörja några nya kurser.

Istället så började jag på egen hand att forska och ta reda på vad man kunde göra för sorts arbete. Från början handlade det om allt mellan himmel och jord. Hur man gör solceller, hur man bygger och använder en solugn, hur man kunde använda kemikalier såsom kopparsulfat för att

lagra energi och så vidare . . .

Det blev ingen rätsida på det hela förrän vi fick besök från Tanzania av Kennedy Kisanga. Han berättade om problematiken i Tanzania och välkomnade oss som volontärer eller besökare till sitt land. Från och med denna dag så riktade jag in mig på Tanzania.

På höstterminen 2002 så började kursen Projektarbete 100p.”

Projekt Tanzania

Nu driver Linus sedan flera år Projekt Tanzania som företag och har initierat en mängd aktiviteter.

Fortsättning ►

Ett av dessa är Danderyds Gymnasiums samarbete med fyra sekundärskolor i Moshi.

Elever och lärare från Danderyd har besökt Moshi fyra gånger och i år hade man för första gången glädjen att kunna ta emot en lärare och två elever var från tre av vänskolorna (Kishumundu, Kolila samt Natiro Secondary School).

Ett digert tiodagarsprogram väntade dem med deltagande i skolarbetet och studiebesök, bland annat på ett Arlamejeri och hos Sida.

Danderyds församling som också är inblandad driver ett mejeriprojekt i byn Fukuken på Kilimanjaro.

Besöket på Arlamejeriet var imponerande men något som man flera gånger återkom till var en utflykt i skogen med korvgrillning.

Korvgrillning under en mycket uppskattad utflykt i Rinkebyskogen.

Foto: Viktoria Larsson

Tanzaniadag

Den 17 april var det årets Tanzaniadag på Danderyds Gymnasium med två sessioner. Tanzanias tillfälliga ambassadör Victoria Mwakasege var där och talade liksom Agnes Mwaeselage som berättade om kontakterna mellan Tanzania och Sverige genom åren, Barbro Johansson, Nyerere, Erlander, Palme etc och inte minst om folkskolesamarbetet. Hela 31 stycken folkskolor i Sverige har vänskolor genom Karibuföreningen.

Eleverna från Moshi sjöng flera sånger och rektor Donald Mrema presenterade Moshiregionen och skolsystemet. Man har konstant lärarbrist och välkomnar svenska volontärer.

Vid lunchen berättade han för mig att han uppskattar undervisningssystemet i Sverige som mera inriktat på att lära för livet, dialogen mellan lärare och elever samt det engagemang han mött hos lärarna.

Utrustning och infrastruktur är naturligtvis också något han avundas oss.

Mindre trevligt är en ofta låg studiedisciplin, hängel och sms:ande under skolbänkarna.

I Tanzania är alla mycket väl medvetna om att det är ett stort privilegium att få studera som bara förunnas ett fåtal ur åldersklassen och ofta med stora uppoffringar från föräldrar och släkt.

På scenen i aulan fanns även några figurer av konstnären Otto Grubbström från Nyköping som också är engagerad i skolsamarbetet. Han har ett stort engagemang i Tanzania där han sedan fyra år vistas som konstnär och barägare i Moshi.

Eleverna från Moshi uppträder mellan föredragningarna på Tanzaniadagen.

Några av Otto Grundstöms figurer på scenen.

Tanzaniagruppens ledare rektor Donald Mrema från Natiroskolan i Mosh. Han önskar sig bland annat svenska lärarvolontärer.

De tre lärarna som driver vänskoleprojektet på Danderyds gymnasium, Anders Johansson-Åbonde, koordinator Torbjörn Artz och Fredrik Sterner.

I entrén fanns ett bord med produkter från Tanzania till salu, liksom informationsbroschyrer från ambassaden. Här träffade jag initiativtagaren Gunnel Lindgren men annars är det Anders Johansson-Åbonde som var dagens konferencier, Fredrik Sterner och koordina-

torn Torbjörn Arts tillsammans med Åsa Åman och Emma Tagesson som driver samarbetsprojektet.

Text och bild: **Lars Asker**

Se mera på <<http://tanzaniaprojektet.se>>

Tidningskrönikan: EPA och annan korruption

Debatten om "Muafaka" (ett samförståndsavtal på Zanzibar mellan CCM och oppositionspartierna) fortsätter. En annan fråga som tas upp är upplösningen av EPA-affären, där ett antal affärsmän nu ställs inför rätta för att ha behållit pengar som skulle ha satts in på kontot för externa resterande skulder. Kontot finns på Bank of Tanzania och används vid utlandsaffärer. Många korruptionsaffärer har också tagits upp i pressen.

Göran Berleen

November 2009 (fortsättning)

12/11 Korruptionsbekämpning en svår uppgift. Edward Hosea, chef för korruptionsbekämpningen i Tanzania, framhöll vid ett seminarium för universitetet den 11/11 att om all korruption ska leda till rättgångar, kommer detta att leda landet till kaos. Med politisk vilja och rätt strategi kan den större korruptionen bekämpas. Detta behövs, eftersom de större bedrägarna också har stora resurser för att förhindra att de ställs inför rätta. Premiärminister Pinda uttalade samma budskap i parlamentet. (*Mtanzania, Mwanainchi*)

Edward Hosea

Kagoda Agricultural Ltd har ännu inte ställts inför rätta i EPA-affären. Hittills har 20 personer ställts inför rätta, men ägarna till jordbruksföretaget har ännu inte ställts inför rätta, trots att pengarna togs från EPA-kontot redan för 8 år sedan. Var ägarna finns och vilka de är oklart, men det är känt att Kagoda har täta förbindelser med Afritainer Ltd (ett tanzanianskt företag). Detta företag försåg sig med motsvarande 70 miljoner kr från EPA-kontot genom att utnyttja falska dokument. Andra företag som tros ställas inför rätta är G & T International, Excellent Services, Malegesi Law Chambers, VB & Associates, Bora Hotels, BV Holdings, Venus Hotel, Ndovu Soaps och Clayton Marketing. (*Mtanzania och sju andra*)

Utbildningsministern varnar universitetsstudenterna för att strejka. Utbildningsministern, professor Jumanne Maghembe beordrade studenterna vid universitetet att återgå till undervisningen, men studenterna vid UDSM (Universitetet i Dar) har beslutat att fortsätta strejka tills stipendierna för de som inte har rika föräldrar höjs till 100 procent av avgifterna mot nuvarande 40 procent. Maghembe informerade pressen

att det inte finns några möjligheter till detta. Förutom vid USDM pågår strejker vid Muhimbili, DUCE, DIT, Mzumbe, Mkwawa och Ardhi. Vid USDM använder polisen tårgas och vattenkanoner. (*Mtanzania och fem andra*)

Inga fria val på Zanzibar utan Muafaka. Norges ambassadör framhåller att det inte blir rättvisa val om inte samförståndsavtalet mellan CCM och oppositionspartierna uppnås. (*Habari Leo*)

Läskunnigheten rapporteras till 74 procent i Arusharegionen. (*Habari Leo*)

60 lärare i Singida utan lön i fyra månader. (*KuliKoni*)

13/11 Misstänkta i EPA-affären får bo i VIP-rum i Kekofängelset. De misstänkta behöver inte bo med vanliga fångar, vilka får bo i eländiga förhållanden. Jeetu Patel och Johnson Lukaza får dessa privilegier, eftersom de uppges lida av högt blodtryck. Fängelsechefen förnekar detta och framhåller att de misstänkta hålls separerade av säkerhetsskäl. (*Nipashe*)

Ökad turism. Ministern för turism, Shamsa Mwangungu berättade vid en turismmässa i London att 724 000 turister kom till Tanzania från England och USA 2007 och de spenderade motsvarande 7,3 miljarder kr. (*HabariLeo, KuliKoni*)

Regeringen stänger universitetet i Dar på grund av strejkerna. (*Tanzania Daima och sex andra*)

14/11 Ingen undkommer rättvisan i EPA-affären. Chefen för antikorrupsionsmyndigheten, Dr Edward Hosea framhåller att regeringen inte är rädd för de stora hajarna, men det behövs starka

29 april exploderade ett stort missillager i Dar och många dödades och skadades. En av de skadade skjutas här i vagn med sin tilldelning av matransoner

bevis innan de kan ställas inför rätta. (*Tanzania Daima och fyra andra*)

Fler studenter strejkar. Efter regeringens stängning av UDSM (där 15 000 studenter utestängts) och DUCE har studenter vid Sokoine och Mkwawa universitetet förklarat att de också strejkar. Utbildningsministern medger att nuvarande finansieringssystem för bidragen har brister, men framhåller att det kommer att ta mindre än två år att rätta till dessa. (*Mtanzania m fl*)

15/11 Hot och rykten om mutor i EPA-rättegången. Domarna klagar på att de blivit utsatta för hot och att det går rykten om mutförsök. (*Nipashe och sex andra*)

Lärarna förklarar att de går i strejk över hela landet. Ordförande för TTU (Lärarnas fackförbund) Gratian Mukoba förklarar att man nu går i strejk till dess att regeringen tillmötesgår deras krav. Nyrekryterade lärare har utestående löner sedan 1/7. Av 186 000 anslutna lärare har 156 000 röstat för strejk. (*Nipashe m fl.*)

Gratian Mukoba

Pensionärer från EAC (Östafrikanska unionen) hindrades från att hålla möte i Mnazi Moja. (*Mwanainchi*)

16/11 Korruptionsmyndigheten undersöker misstankar om mutor i EPA-rättegången. Ett dygn efter det att misstankarna publicerats i dagspressen har myndigheten gått till aktion för att gripa ev. brottslingar. (*Majira, Mtanzania, Tanzania Daima*)

Regeringen förklarar lärarstrejken olaglig. Regeringen har vänt sig till Högsta Domstolen för att få strejken ogiltigförklarad. Utbildningsministeriet har också publicerat en lista på de lärare som fortfarande inte fått full lön och hur mycket den utestående skulden omfattar. Ordföranden i facket, Gratian Mukoba, förklarade emellertid att lärarna inte går tillbaka till klassrummen förrän alla inestående löner betalats ut. (*Nipashe och fem andra*)

7/11 Talesmän för CCM uppger att Kikwete blir ende kandidat 2010. Nuvarande presidenten blir ende kandidaten för CCM i 2010 års presidentval. Denne skulle då sitta till 2015 om han väljs. Därefter kan han inte kandidera. (*Tanzania Daima*)

Jeetu Patel frigjven mot borgen. Den prominente affärsmannen Patel och tre medarbetare till honom har frigjvits mot en borgen på 70 000 kr och 28 borgensmän. Fler personer kommer att ställas inför rätta, bl.a. en f.d. minister. (*Mwanainchi och sex andra*)

Transparency International (TI) publicerar rapport om korruption i biståndet. TI konstaterar att det mesta av det brittiska biståndet går till korrupta regeringar. Tanzania finns bland de namngivna länderna. Trots detta fick Tanzania 1,3 miljarder kr i bistånd 2008. *(KuliKoni)*

Polisen arresterar studentledare. Polisen har arresterat tre studentledare för att de uppmanat studenterna att strejka. *(Mwanainchi och fyra andra)*

Kina kommer att bygga ett universitet för turism i Bagamoyo. *(Nipashe, Mtanzania)*

19/11 Oppositionspartiet Chadema hävdar att CCM är inblandat i EPA-affären. *(Mwanainchi och åtta andra)*

Polisen arresterar fackliga ledare i lärarstrejken. Lärarfacket uppmanar nu sina medlemmar att gå tillbaka till undervisningen samtidigt som regeringen tackar de lärare som inte deltagit i strejken. Finansministeriet har betalat ut ca 60 miljoner kr till 132 local councils för att betala ut löner till lärarna senast vid utgången av november. Samtidigt har polisen arresterat tre fackliga ledare i Dodoma för att ha satt igång strejken. Även i Shinyanga har fackliga ledare arresterats. Fackets ordförande, Gratian Mukoba, kräver att de frigges, eftersom dessa ledare agerat innan Högsta Domstolen ogiltigförklarat strejken. Nestory Ngulla, generalsekreterare för TUCTA (Trade Union Congress), den gemensamma fackliga centralorganisationen i Tanzania, framhåller att strejken var nödvändig, eftersom lärarna inte fick betalt för sitt arbete. Samtidigt kräver pressekreteraren i CCM, John Chiligati, att regeringen ska "straffa" de strejkande lärarna. *(Mwanainchi och sex andra)*

Polisen arresterar också studentledare. Polisen har arresterat studentledare vid Ardhi University (Lantbruksuniversitetet) när de var på väg för en TV-intervju för Channel Ten och DTV. Vid universitetet i Moshi har 1 178 studenter utestängts från undervisningen. Studentstrejken har nu pågått i två veckor och omfattar ett tiotal universitet. *(Mwanainchi och fyra andra)*

Oppositionspartiet CUF organiserar stödmarsch för lärar- och studentstrejkerna. *(Majira)*

Oppositionspartiet Chadema förnekar inblandning i strejkerna. *(Mtanzania)*

Kenya anklagar Tanzania för att försena en federation i Östafrika. *(KuliKoni)*

Bybor vägrar flytta för utvidgning av Barrick Mines gruvor. *(Nipashe)*

Kagodaföretaget är en hård nöt att knäcka för korruptionsmyndigheten. Myndigheten insisterar på att inte avslöja namnen på personerna i detta företag, som är inblandade i EPA-affären. En talesman för myndigheten informerar om att det inte finns någon anledning att avslöja namnen nu, eftersom saken fortfarande är under utredning. Generalsekreteraren i Chadema, Dr Wilbroad Slaa hävdar att de största brottslingarna finns i Kademaföretaget och att även om de betalar tillbaka pengarna borde de åtalas. En av de misstänkta i affären är CCM-ledamot från Kigoma. En annan är svägerska till en parlamentsledamot för Chademapartiet. *(Majira och sex andra)*

Dr Wilbroad Slaa

Chaufförer i parlamentet kommer att strejka. Chaufförerna har under en längre tid klagat på för låga löner och traktamenten, särskilt när de kör medlemmar av parlamentet till Dodoma och till deras hemdistrikt. Ca 100 chaufförer beräknas gå i strejk och de vill hellre bli anställda direkt av parlamentet än som nu av de enskilda parlamentsledamöterna. Ledamöterna uppges betala mindre än den rekommenderade lönen. En chaufför till en CCM-ledamot uppger att han enbart får 300 kr per månad och ett mycket litet traktamente. *(Tanzania Daima)*

Premiärminister Pinda besvärad över lärarstrejken. Premiärministern

Premiärminister Pinda

förklarade vid ett möte i Dodoma att regeringen är skadad och besvärad av lärarstrejken. Han hade uppmanat Regional Commissioners att se till så att de lokala administrationerna tar sitt ansvar och betalar ut lönerna, vilket alltså i många distrikt inte skett. *(Majira och sex andra)*

Studentledare inför rätta. En studentledare i Dar har ställts inför rätta för uppvigling. Han frigavs mot borgen och rättegången börjar den 2 december. Strejken har också visat sig vara en kamp mellan studenter från Chademapartiet och CCM, där de sistnämnda försöker förhindra strejken. *(Majira och fem andra)*

Chademapartiet fördömer arresteringarna av studentledarna. *(Nipashe, Mwanainchi)*

Arusharegionen står inför matbrist från december. *(Nipashe)*

Bomull värt 3,5 miljoner har brunnit upp i Shinyanga. *(HabariLeo)*

Inflationen är nu uppe i 11,8 procent. *(KuliKoni)*

22/11 Ytterligare en misstänkt i EPA-affären har släppts mot borgen. Denne är en CCM-kassör för Kigomaregionen. Därmed har 18 personer frisläppts mot borgen, medan två personer fortfarande sitter häktade. Den ene är en anställd på Bank of Tanzania som lider av dålig hälsa men inte har lyckats betala den krävda borgen på 615 000 kr. Oppositionen (Chadema och CUF) kräver att de inblandade från Kagodaföretaget namnges, eftersom detta företag påstås stå för den största delen av EPA-affären (med ett uttag på 235 miljoner kr från kontot för utländska betalningar). *(Majira och sex andra)*

Omfördelning av chefer i distrikten. I december kommer president Kikwete att byta ut många chefer i distrikten, eftersom dessa har glömt bort vad de är tillsatta att sköta, nämligen att tjäna befolkningen. 137 nya chefer har fått en kortare introduktion av presidenten. *(Majira)*

Hälsa- och sjukvårdsarbetarnas fack hotar att gå i strejk. *(Mwanainchi, Tanzania Daima)*

Även facket för anställda vid TAZARA-järnvägen hotar med strejk. *(Mwanainchi)*

Sexton partier kräver att CUF och CCM fortsätter Muafakasamtalen om Zanzibar. *(Nipashe)*

Mer än 18 000 skolflickor tvingades lämna skolan på grund av graviditet under senaste läsåret. *(KuliKoni)*

23/11 Kagodaaffären (EPA) involverar ministrar. Tillförlitliga källor hävdar att namnen på de inblandade inte of-

"Gå er väg! Biståndspengarna har redan använts för regeringens utvärdering av biståndet!"

fentliggörs av korruptionsmyndigheten på grund av att detta kan skaka hela regeringen. En av de inblandade har varit medlem i alla regeringar sedan Nyereres tid. *(Tanzania Daima)*

Bensinstationer vägrar sänka priset, trots att regeringen beordrat dem till detta. *(Nipashe)*

24/11 Sokoines grav vandaliserad. *(Nipashe, Tanzania Daima)*

25/11 Premiärministern uttalar sig om Kagodaaffären och strejkerna. Premiärminister Mizengo Pinda förklarar att chefen för korruptionsmyndigheten handlägger ärendet och att ägarna till företaget kommer att ställas inför rätta, när saken är ordentligt utredd. Samtidigt konstaterade Pinda att en del befattningshavare på regional och distriktsnivå är inkompetenta och detta har medfört att t.ex. lärarnas löner inte betalats ut. Han kritiserade också ministerierna för att ägna för mycket tid åt seminarier och konferenser och exemplifierade med att ett ministerium satsat 23,5 miljoner kr på sådan verksamhet under det senaste året. *(Mwanainchi och fem andra)*

Finansministern medger oenighet om bistånd. Finansminister Mustafa Mkullo betonar att dessa meningsskiljaktigheter nu klarats ut och att givarna nu

kommer att ge mer bistånd än tidigare utlovats i budgetstöd. Givarna har förklarat sig nöjda med hur EPA-affären hanterats så här långt. Det har klarats ut att de pengar som är inblandade inte kommer från biståndsmedel, och att även om de misstänkta frivilligt lämnar tillbaka pengar,

Mustafa Mkullo

kommer dessa att åtalas. För budgetåret 2008/2009 kommer 14 biståndsgivare att bidra med 5 miljarder kr, vilket utgör 12 procent av budgeten. *(Mwanainchi, Tanzania, HabariLeo, Majira)*

Svenska företag bekymrade över korruptionen. Tretton företag från Sverige tvekar inför att investera i Tanzania på grund av korruption, strejker och demonstrationer. En delegation på 18 personer under ledning av ambassadören Staffan Herrström uttryckte detta vid en presskonferens. En tanzaniansk affärsman, som deltog i mötet, hävdade dock att situationen är densamma i många afrikanska länder och att medan det förut var svårt att ta upp frågan pågår nu en fri debatt om detta. *(Mtanzania)*

Bussolycka med mer än 25 döda nära Singida. *(Mwanainchi och sex andra)*

26/11 F.d. ministrar inför rätta. Basil Mramba och Daniel Yona har fängslats misstänkta för att orättmätigt lagt beslag

på 70 miljoner kr av offentliga medel. De var ministrar i Mkapas regering i tio år och Mkapa anklagas för missbruk av tjänsteställning. Basil Mramba är f.n. medlem i parlamentet för CCM och representerar Rombodistriktet. *(HabariLeo och sju andra)*

27/11 Minister fördömer korruption i gruvsektorn. Ministern för energi och mineraler anklagar utländska företag för muta regeringstjänstemän och lokala ledare för att kunna få förmånliga kontrakt. *(Mtanzania)*

28/11 Gruvbolag fortsatt efter med lönerna. Trots ett löfte från Kikwete i oktober att 4 månaders försenade löner skulle betalas av Kiwira Coal and Power Company (KCPC) har inget hänt, hävdar gruvarbetarförbundet TAMICO. KCPS är till 85% privat och 15% statligt ägt. *(Mtanzania)*

29/11 Albinos anklagar sin parlamentsledamot. Samtidigt som flera fall av rituella mord på albinos ägt rum, anklagas nu deras parlamentsledamot Ms Alshaayma Kweigy. 4.5 miljoner TSh som skänkts av IPP Media's Reginald Mengi som stöd till handikappade har inte nått dessa. *(Mtanzania)*

2/12 CCM-kassör: Vår bokföring OK! Amos Makala uppmanar Chadema's

Zitto Kabwe att sluta sprida dynga om CCM, som svar på dennes krav att statsrevisorn skulle låta revidera CCMs bokföring för att se om pengar från BoT-skandalen

Zitto Kabwe, Chadema

hade hamnat hos CCM. Enl. Makala är CCM varken inblandat i EPA eller BoT skandalen, och bokföringen är godkänd av Partiregistreringsmyndigheten. Makala deklarerade också att CCM är stolt över sina bidragsgivare och i full färd med att samla in medel för valkampanjen 2010. *(Tanzania Daima, Majira)*

3/12 Anklagade ministrar släppta mot borgen. F.d. ministrarna Basil Mramba och Daniel Yona släpptes mot borgen efter deposition av borgen motsvarande drygt 30 miljoner Skr. Ett stort antal åskådare hade samlats vid frisläpandet, och det blev rätt stökigt massan folkmassan trängde på och ropade "tjuvar!" Ett 10-tal vakter måste eskortera de frisläppta till deras bilar. *(Nipashe m.fl.)*

4/12 MP får ännu mer problem. Parlamentsledamoten för Buchosa, Samuel Chitalilo (CCM), utreds nu av CCM p.g.a. 20 motorcyklar som han "donerat" till partiledare i sitt distrikt. Han anklagades redan tidigare för att ha förfalskat sina skolbetyg och för att inte betalt tillbaka ett lån. Mwanza Regional CCM

Secretary, Alhaj Rajabu Kundy, säger att Chitalilo hävdar att han "lånat ut" motorcyklarna vilket inte verkar troligt – man tror i stället att de ingick i hans kampanj för att bli återvald. *(Mwananchi)*

5/12 Fond för media invigs. Tanzania Media Fund (TMF) startas nu med ca 35 miljoner Skr, för att möjliggöra mer grävande journalistik – bidrag på mellan 400 000 TSh och 200 milj TSh utlovas. Talman Samuel Sitta uppmanade regeringen att nu också lägga fram Freedom of Information Act skyndsamt, eftersom Newspaper Act från 1976 är helt omöden. Han uppmanade media att blottlägga samhällets röta, men varnade för historier som var inriktade på att uppväcka hat, våld och etniska spänningar. *(Majira, Mtanzania, KuliKoni, Tanzania Daima, Habari Leo)*

7/12 'Mgonja på tur efter Mramba'. Advokat Professor Abdullah Safari ifrågasätter hur Mramba kan åtalas samtidigt som hans statssekreterare Gray Mgonja lämnas därhän. Ministern och hans statssekreterare har en nära relation, där statssekreteraren har den exekutiva rollen. Enl professor Safari m.fl. bör alltså Mrambas och Yonas statssekreterare granskas och mer korruption undersökas, t.ex. försäljning av statliga bostäder för underpriser,

Gray Mgonja

inköpen av BAE Systems radar och presidentplanet, samt IPTL kraftaffären och Kiwira Coal Mines. *(Majira)*

TanESCO anställda varnas. Vid ett möte mellan TanESCOanställda och chefen Dr Rashid tilläts inga frågor, trots att de anställda sett fram emot att framföra sina klagomål. Rashid avslutade mötet med att uppmana de anställda att "arbeta hårdare och sluta tala med journalister om interna problem". *(Mtanzania)*

8/12 Kikwete varnar för landrofferi. Kikwete har avböjt att signera återkallandet av 34 lagfarter, vilket föreslagits av ledarna i Mvomero distriktet – han misstänker att ägorna kommer att gynna ledarna mer än de fattiga. Vid ett möte i Morogoro säger Kikwete att han inte tänker tillåta fall som det i Kagera, där byledare i samarbete med investerare lyckades ta över gemensamma byägor. *(KuliKoni, Mwananchi, Nipashe, Mtanzania)*

Mänskliga rättigheter allt sämre? I samband med firandet av Human Rights Day sade ordförande för MR-kommissionen i Tanzania Justice Amiri Manento att brotten mot mänskliga rättigheter ökar. Som exempel tog han ritualmord på albinos, mobblychningar av misstänkta, övergrepp mot barn samt oskäliga dröjesmål vid överklaganden och ökade anklagelser mot polis för övergrepp och tortyr. *(Majira, KuliKoni, Mtanzania)*

Hur Svetan började

På Svetans årsmöte deltog tre av grundarna av Svetan. Ann-Charlotte Olstedt berättar här sina minnen om hur det hela började.

Detta är mina minnen av hur Svensk-Tanzaniska Föreningen bildades.

Jag hade återvänt till Sverige och SIDA sommaren 1968, efter att ha arbetat två år i Dar es Salaam som Biträdande Expert på UNESCO:s kontor, som var inrymt i UNDP:s hus på Zanaki Street. Jag hade bott i ett parhus "off United Nations Road" nära Palm Beach Hotel. Kubas Ambassad låg tvärs över gatan. I andra halvan av huset bodde till att börja med Lars Ekengren med fru Turid. Han arbetade på Bank of Tanzania, vilket han berättade om på Svetans årsmöte i mars.

Det var spännande tider. Arusha Deklarationen kom 1967 och därefter Education for Self-Reliance. President Julius Nyerere åtnjöt stor beundran i vida kretsar. Förhoppningarna på framtiden var höga, även om det fanns de som tyckte att utvecklingen inte gick fort nog, t ex studenterna. De protesterade, vilket inte föll i god jord hos presidenten:

– "Studenterna anser att det var bättre under den koloniala tiden!!!"

Vi utlänningar levde bra och hade roligt. Under år 1967 inrättade SIDA biståndskontoret i Dar es Salaam. Det svenska biståndet drog igång på allvar.

Åter i Sverige och starten

Hemma i Stockholm lärde jag känna Justin Maeda, tanzanisk student som läste på Stockholms Universitet. En dag hälsade han på mig på SIDA som då låg

Ann-Charlotte Olstedt på Svetans årsmöte 2009. Foto: Bengt Eresund

sid 14 - Habari 2/2009

på Klarabergsgatan. Vi kom att prata om att det skulle vara bra att starta en förening för sådana som hade intresse för Tanzania. Det bör ha varit på hösten 1968. Ganska omedelbart talade vi med Lars Ekengren, som i sin tur erbjöd sig att vidtala Gunnar Åkermalm, som varit chef för Nationalbanken i Tanzania och således även Lars chef, om att eventuellt bli ordförande. Så drog det hela igång. Justin Maeda blev vice ordförande. Lars blev kassör och jag själv sekreterare. Annie-Marie Sundbom och Anita Franke satt med, liksom en representant för Tanzanias Ambassad. Hoppas att jag inte har glömt någon.

Vi brukade ha styrelsemöten hemma hos mig, eftersom jag bodde centralt på Upplandsgatan. Vi ordnade möten med intressanta talare, som brukade äga rum på ABF-huset. Vi drog igång tidningen Habari.

Charterresorna blev lyftet

Verklig skjuts på medlemsvärningen blev det när vi satte igång charterresor till Dar es Salaam. Detta möjliggjorde för släkt och vänner att resa på safari till rimlig kostnad. På den tiden fanns det inte charterresor till Tanzania. Ett villkor för deltagande var att man var medlem i föreningen. Anita Franke höll i reseverksamheten. Annie-Marie ordnade studieprogram på plats tack vare sina goda lokala kontakter. Det var ett omfattande arbete.

Tack vare att föreningen fick 100 kr per deltagare av flygbolagen fick föreningen en tryggad ekonom.

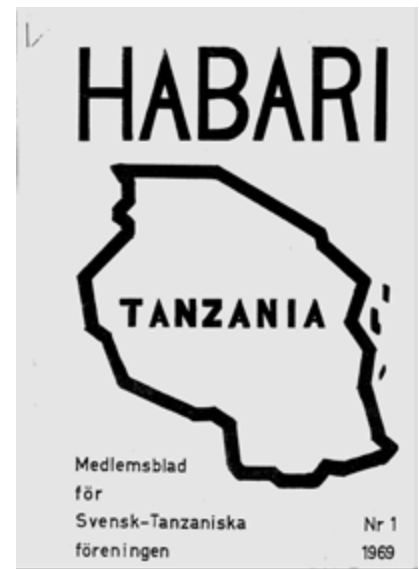
Nyerere besöker Sverige

En minnesvärd händelse för min del var att president Julius Nyerere kom till

Sverige på officiellt besök. Det bör väl ha varit 1969. Tanzanierna hade officiell svarsmiddag med Nyerere och Tage Erlander i ambassadörens Chief Lukumbuzia residens inrymt i en stilig villa med sjöutsikt i Djursholm. Dit blev jag och andra styrelsemedlemmar inbjudna. Det kändes historiskt.

Radikalisering bromsad

Under 70-talet skedde en politisk radikaliserings i Sverige. Detta kom vi att kän-

Första numret av Habari var ett enkelt häfte med programförklaring och mycket klipp från tidningen The Nationalist. Tanzanias ambassadör önskar lycka till.

Sammanställning och redigering skedde på Nordiska Afrikainstitutet. Kopiering skedde på Swedish Cooperative Centre. Redan tre månader efter bildandet hade föreningen 300 medlemmar.

na av även inom vår förening. En grupp inom styrelsen ville ändra stadgarna så att det skulle stå att ett villkor för medlemskap skulle vara att man var socialist. Vid den tidpunkten var Barbro Johansson ambassadråd vid Tanzanias Ambassad och fungerade som ambassadens representant i föreningens styrelse. Frågan togs upp på ett medlemsmöte. Diskussionens vågor gick höga. Jag minns att Barbro Johansson var emot förslaget. Bland annat berättade hon att hon precis besökt Blekinge på inbjudan av folkpartikvinnor. De var engagerade i projekt i Tanzania och deras engagemang var av stort värde för landet. Det blev omröstning och förslaget föll.

Ja så kunde det gå till på den revolutionära tiden! Nu är det nog lugnare och det jag har sett av föreningens verksamhet nu, har gjort mig imponerad, t ex tidningen Habari. Det är minsann inte så många av de "projekt" som man har dragit igång och varit engagerad i som har överlevt på ett sådant hedervärd sätt!

Numera är jag glad pensionär från Sida och bor i Fredhäll på Kungsholmen i Stockholm med min man Bill Turpin bördig från Guinea-Conakry. Jag har i dagarna blivit mormor och sjunger "Malajka" för lille Noah. Så mycket mer swahili än så blir det inte nu för tiden.

Ann-Charlotte Olstedt

Nyheter från ambassadören

Elva EU-länder finns på plats i Tanzania. Sedan tre månader och för resten av det här året är Sverige ordförande i den gruppen. Ingenting präglar min vardag just nu på samma sätt som detta uppdrag.

Vad betyder det i praktiken?

Först och främst en möjlighet att använda EU:s gemensamma kraft för att bidra till resultat. Albino-frågan säger en del om vad vi kan uträtta. EU-parlamentet gjorde i höstas ett uttalande som i hög grad har fått genomslag i Tanzania – och som vi lokalt har kunnat följa upp, inte minst genom energiska insatser av våra holländska kolleger.

De tanzaniska myndigheterna skulle säkert ha gjort en del ändå. Det finns en genuin upprördhet bland många tanzaniska politiker, inte minst presidenten och premiärministern. Men EU har drivit på, har varit en påminnelse för regeringen om att bilden av Tanzania i hög grad påverkas av övergreppen mot albinos och av hur myndigheterna till sist handskas med detta.

Mänskliga rättigheter är ett område där vi ständigt uträttar mycket som enskilda givarländer i Tanzania men kan komma ännu längre när vi agerar tillsammans inom EU. Inte minst av det skälet valde min kollega på EU-kommissionen Timothy Clarke och jag att skriva en gemensam artikel (se annan plats på hemsidan) inför kvinnodagen – inte minst för att betona mäns ansvar i jämställdhetsdebatten och i kampen mot kvinnomisshandel och mödradödlighet. En annan fråga som vi fortsätter arbeta med tillsammans är den som gäller transparens, rätt till information och mediafrihet. Sverige har mycket att komma med bl.a. genom erfarenheterna av vår offentlighetsprincip,

men kraften i vårt budskap ökar naturligtvis när vi mer och mer kan driva detta tillsammans inom EU.

Ett område där EU som organisation kan bidra gäller regionalt samarbete. Inom EU har vi med stor möda skapat en gemensam marknad. De fem östafrikanska länderna inklusive Tanzania håller just nu på att göra detsamma – genom East African Community (EAC). Även Afrikanska Unionen (AU) kan i hög grad hämta inspiration från Europa. En erfarenhet är förvisso att integration kräver tid och tålamod, men den kräver också politisk vilja och politiskt ledarskap. Ett ledarskap byggt på insikten att integration, öppnare gränser, rivna barriärer, friare handel är en möjlighet, inte ett hot.

Att vara EU-ordförande innebär också – precis som det låter – att leda möten. Många möten. Och det gäller inte bara mig. Det handlar i hög grad också om mina kolleger: Erik Korsgren, Andreas Ershammar, Britt-Marie Breeding.

I det här jobbet hålls det alltför ofta alltför många och alltför långa möten. Vi försöker råda bot på det så gott vi kan. Fokusera på resultat, dela på jobbet inom EU-gruppen så att vi använder varandras starkaste sidor till nytta för oss alla. Det är lite "team Europe" över samarbetet nu, och det känns så här långt väldigt bra.

Vårt ordförandeskap har två olika ansikten. Första halvåret är vi stand-in för Tjeckien i Dar es Salaam. 1 juli börjar det svenska ordförandeskapet så att säga på riktigt. Då kommer vi att se våra mi-

nistrar i ledningen för EU i alla möjliga sammanhang – precis som senast våren 2001. Vad som hamnar högst på agendan vet man sällan på förhand (Frankrike fick börja med ett krig i Georgien...). Men att det internationella klimatmötet i Köpenhamn i slutet av året blir oerhört viktigt med alla mått mätt, det går naturligtvis att veta redan nu. Det är då världen ska försöka enas om kampen mot den globala uppvärmningen bortom 2012.

Vi kan redan nu se fram emot rapporten från Gunilla Carlssons kommission om klimat och utveckling som presenteras om några månader – och som jag tror kommer att kunna ge en hel del "food for thought" också i ansträngningarna att hantera klimatförändringarna i ett fattigt och utsatt land som Tanzania.

Vi har ett kvartal bakom oss, ett nytt framför oss innan vi når 1 juli. Under det kvartalet infaller valet till Europaparlamentet den 7 juni samt Europe week kring Europadagen den 9 maj, detta år med innovation och kreativitet som tema. Och så inte minst den svenska nationaldagen den 6 juni. Välkomna då!

2009-04-01

Staffan Herrström
Ambassadör

Flyg till Afrika?

Söker Du en pålitlig resebyrå? Då är vi rätt val!

✓ Kunskap ✓ Erfarenhet ✓ Specialpriser (Raptim)

Safari? Anlita Tour Africa, www.tourafrica.se!
(Tour Africa är en del av Tranås resebyrå)

Välkommen!

Tel: 0140 - 375 010
e-post: africa@tranas-resebyra.se
Hemsida: www.tranas-resebyra.se

Tranås resebyrå - trygghet och kvalitet sedan 1979

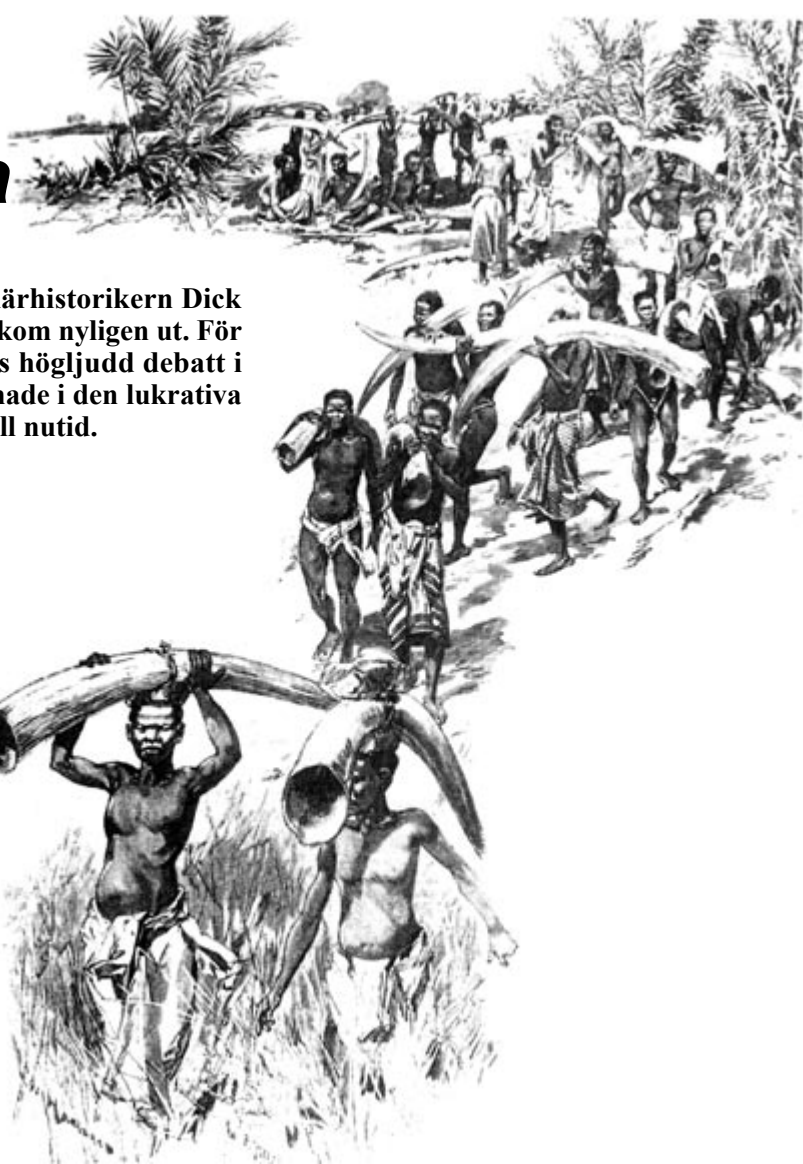
Swahili för svenskar

Praktisk parlör
för dig som reser
eller arbetar
i Östafrika

149 kr + porto

www.watatu.com

Slaveriets historia

Professorn i historia vid Lunds universitet och populärhistorikern Dick Harrisons tredje bok i en trilogi om slaveriets historia kom nyligen ut. För ett år sedan skrev vi om del II som ledde till en bitvis högljudd debatt i *Dagens Nyheter* bland annat om vilken del afrikaner hade i den lukrativa atlantiska slavhandeln. Del III behandlar tiden 1800 till nutid.

Slaveriet var väletablerat i Afrika långt innan den ökända och mycket vinstgivande atlantiska triangelhandeln började på 1500-talet. Tyg, pärlor och vapen från Västeuropa, främst England, till västra Afrika där lasten byttes mot slavar som fraktades till Västindien och sydstaterna och så tillbaka till Europa med bomull, tobak och socker.

På den Afrikanska västkusten etablerade handelsbolag handelsstationer som så småningom kom att omvandlas till statliga stödjepunkter för den senare koloniseringen som dock inte kom till stånd förrän i slutet på 1800-talet. Slavar köptes av lokala härskare. När efterfrågan på slavar snabbt ökade ledde det till krig och slavjaksraider. Européer tog i mycket liten omfattning del i införskaffandet av slavar men intrigerade och inte minst, försåg bundsförvanter med vapen.

De tidigare systemet i Afrika med hushållsslavarna som man haft ett patronförhållande till, omvandlades till ett mera opersonligt, grymt och storskaligt slaveri och främst till lukrativ slavhandel.

Det kan här noteras att det i Afrika i dag finns hundratusentals människor som lever under slavliknande förhållanden, främst unga flickor som arbetar i hushåll. Ett nytt fenomen är profitörer som lånar ut pengar till biljett för unga män att ta sig till Europa eller Mellanöstern. En skuld som de har svårt att komma ur, ständiga krav på pengar under hot om repressalier mot deras kvarvarande familjer och släktingar.

Tidigare slavhandeln i östra Afrika

Harrisons andra bok tog oss fram till 1800 det vill säga i stort sett innan slavhandeln i östra Afrika blev storskalig. Den stora efterfrågan fanns i Amerika och dit var transporter för långa och dyra.

Sedan gammalt fanns en exportrutt via Afrikas horn till Arabiska halvön och områdena runt Persiska viken. En viss efterfrågan fanns även i Indien där det var exklusivt hos förmögna med slavar från Afrika men i övrigt fanns det gott om inhemsk billig arbetskraft i Indien.

Under 1600- och 1700-talet var det vanligt att befäl på handelsskeppen på Ostindietraden tog med sig några slavar som ett litet lönsamt extraknäck. Dessa slavar inhandlades oftast i Mocambique där man vanligen bunkrade innan man tog sig över Indiska oceanen.

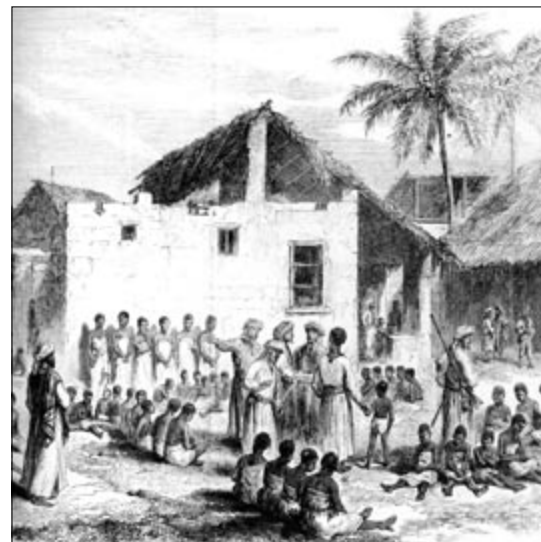
Det var även en viss import av slavar från Malaysien och Indien till Sydafrika där boerna efterfrågade arbetskraft till jordbruket. Den tillförseln stryptes under 1700-talet vilket ledde till mera import från Mocambique. Import från östafrikanska kusten längre norrut och Madagaskar var otillförlitlig i konkurrens med Fransmän och den stora risken för piratöverfall.

Det var först det av fransmän i slutet av 1700-talet etablerade storskaligt plantagejordbruket på de tidigare obebodda Mauritius och Réunion som ledde till större efterfrågan på slavar. Frankrike drömde om ett "Franskt Västindien" bestående av Ile de France och Ile de Bourbon som öarna då kallades.

Portugiserna som behärskade Indiska Oceanen handlade i mycket begränsad omfattning med slavar. Det portugisiska våldet var bräckligt och omstritt och be-

stod mest av små stödjepunkter. På 1800-talet återstod bara Mocambique och Goa i Indien.

När Frankrike inledde sin expansion under slutet av 1700-talet sågs det med stor misstänksamhet av Portugal men portugiserna i Mocambique välkomnade en ny lukrativ marknad. Slavar och mat hämtades i stor utsträckning även från

det bördiga och folkrika Madagaskar som dock inte blev fransk koloni förrän 1895.

Den franska efterfrågan ledde till att Zanzibar utvecklades till en stor slavmarknad.

1800-talets slavhandel

Utvecklingen tog verklig fart i och med att härskaren i Oman år 1832 flyttade sitt säte till Zanzibar. Kryddnejlikeodlingen på Zanzibar baserad på slavar och slavhandel ledde till ett stort ekonomiskt uppsving för Zanzibar.

Stadsslaveriet

Det fanns flera olika typer av slavar. I städerna var det sedan länge status att ha många hushållslavar och tjänstefolk. Det ekonomiska uppsvinget främst i Zanzibar Stonetown ledde till att allt flera ansåg sig ha råd med många hushållslavar. En del kunde ha högt uppsatt ställning som rådgivare och arbetsledare.

Den livliga hamnen i Zanzibar fordrade mycket arbetskraft för lossning och lastning. Européer och indier fick inte äga slavar varför araber etablerade sig som arbetskraftsuthyrare. Ofta sådana som kommit hit fattiga och själva börjat som hamnarbetare. Det fanns dels "Vibarura" som kunde göra litet av varje och dels "Mahamli" som var specialiserade "stuveriarbetare" med högre anseende och bättre villkor.

Ännu bättre villkor hade hantverkare som så länge de betalade sin månatliga avgift till sin ägare fick sköta sig själva.

Karavanbärare

Det värsta man som slav kunde råka ut för var att bli satt till karavanbärare. Under 1800-talet ökande efterfrågan ständigt. Den expanderade inhemska slav- och elfenbenshandeln samt europeiska missionärers, upptäcktsresanden och kolonialadministratörers resor krävde massor av bärare. Arbetet var tungt, med högt tempo och hård disciplin. Blev man sjuk lämnades man ofta att dö.

Det förekom att betrodda slavar ledde arabiska och indiska handelskaravaner. Ägaren och slaven delade ofta lika på ersättningen.

Soldater

Härskarna i Zanzibar hade lågt förtroende för sina omanska undersåtar och höll sig därför med 300–500 soldatslavar

som hade ganska goda villkor och hög status. De hade även legosoldater från Baluchistan och Hadramwat (på arabiska halvön) men det var mycket dyrt. Det var enklare och billigare att sätta gevär i händerna på lojala afrikanska slavar. I början på 1800-talet var stadens guvernör en etiopisk slav.

Konkubiner

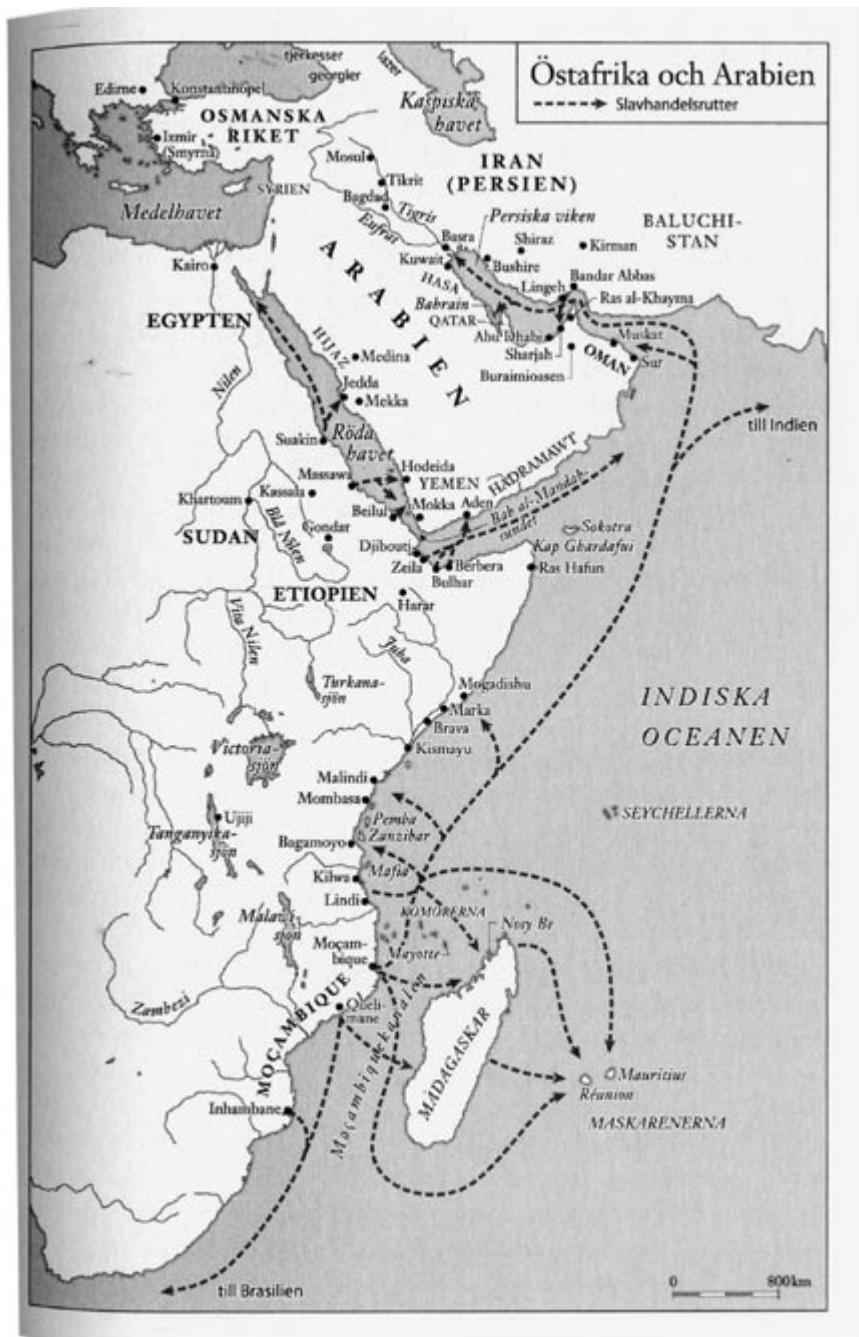
Det var mycket hög status att hålla sig med konkubiner. Priset för unga vackra kvinnor var högt.

I slutet på 1800-talet kostade en jordbruksslav 5–8 £, en Hamli 6–10 £, en duglig hushållsslav 12–25 £ medan en konkubin kostade 15–50 £. Kvinnor från Etiopien var särskilt eftertraktade och allra finast var vita kvinnor från Georgien och Tjerkessien.

Hirsslavar

Snabb befolkningstillväxt på Zanzibar samtidigt som allt mer mark togs i anspråk för kryddnejlikeodling ledde till ett omfattande importbehov av livsmedel.

Från mitten på 1800-talet etablerades med hjälp av billig slavarbetskraft en mängd plantager på fastlandet, främst i nuvarande Kenya. Under andra hälften av 1800-talet bestod hälften av exporten från Mombasa av spannmål medan den andra hälften huvudsakligen bestod av elfenben. Särskilt runt Malindi odlades mycket hirs för export både till Arabiska halvön och Zanzibar. Staden kallades till och med Mtama, dvs hirs. Även stora plantager med kokospalmer och mangoträd anlades. I slutet på 1800-talet blev det tack vare effektivare brittisk flottvärvar allt svårare att föra slavar till Zanzibar och

vidare till Arabien och Mauritius. Men slavar fortsatte att komma med karavaner till kusten. Det var därför mycket gott om billig arbetskraft. Enbart i Malindiområdet beräknas 10 000 slavar varit sysselsatta i jordbrukbruket.

Harrison bok är lättläst men trots det mycket upplysande och grundlig. Där finns mycket fylliga litteraturhänvisningar, bilder och kartor. All statistik och fakta motvägs av enskilda och märkliga människöden Harrison lyckats spåra upp.

I denna bok utgör dock Östafrika en mycket begränsad del eftersom boken tar oss fram till 1800, det vill säga innan den stora expansionen av slavhandeln kom under 1800-talet. För en fylligare redogö-

relse för slaveriet och slavhandeln i östra Afrika få vi ge oss till tåls till del III.

Lars Asker

Varför skriver du om slaveri?

Eftersom jag är förbannad. Enligt FN-organet ILO:s försiktiga beräkningar finns det mellan 12 och 13 miljoner slavar idag. Det verkliga antalet är säkert mycket större. Men ingen bryr sig, varken journalister eller politiker. För att förstå varför en stor del av världens befolkning fortfarande tycker att det är helt okej med slaveri måste man gå till botten med problemet, och det är ett jobb för oss historiker.

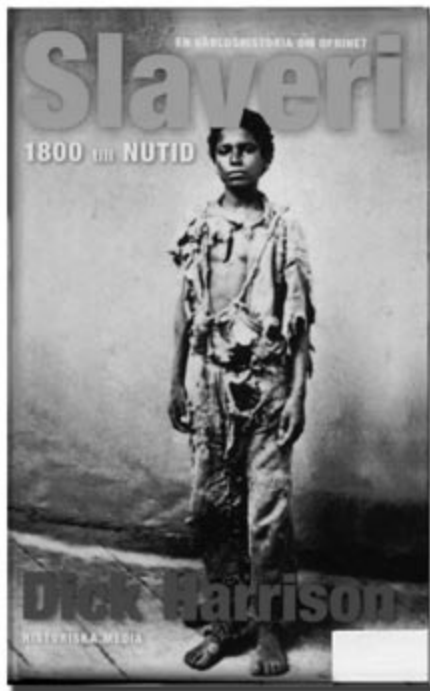
Vad skiljer andra delen av Slaveri från den första?

I första delen skildras uppkomsten av ofrihet, hur olika former av slaveri utvecklas och börjar fungera. I andra delen glider de olika typerna av slaveri samman och blir alltmer lika varandra. Slaverisystemen globaliseras och effektiviseras. Antalet slavar mångdubblas. Dessutom blir det möjligt att finna fler detaljer om hur slaveriet fungerade i praktiken i volym II eftersom källorna är mer utförliga.

Vad handlar sista delen om?

Tredje och sista delen handlar om slaveriet på 1800- och 1900-talen fram till dagens situation. Ett ledmotiv i boken är kampen mot slaveri och hur vi trots alla triumfer har misslyckats att utrota fenomenet.

Från förlaget Historiska medias hemsida

Slaveri: en världshistoria om ofrihet 1500-1800.

Dick Harrison

Historiska media. Lund 2008

ISBN 978-91-85507-25-2

Red Marlin är inte en fisk i Stora Oceanen utan namnet på ett projekt med IT bland fiskare i Tanzania som arbetar i Victoriasjön. Tre studenter vid KTH i Stockholm har ägnat vårterminen 2009 åt att konstruera ett system som i god tid ska förvarna fiskarna om annalkande oväder

Bakgrunden till projektet är att minst 5000 fiskare på Victoriasjön drunknar varje år. Det är bortåt 2,5 procent av de 200 000 människor i länderna runt sjön om lever av fiske. En del har råkat ut för pirater, men de allra flesta omkommer efter att ha överraskats av dåligt väder. Sjön gränsar till Tanzania, Kenya och Uganda. Vindarna har fritt spelrum över den väldiga vattenytan och plötsliga stormväder är vanliga. Båtarna är ofta små och i dåligt skick, dessutom överbelastade.

– Vi kände till att många av fiskarna, kanske de flesta, hade vanliga mobiltelefoner med sig ute på sjön, säger Lars Dovervik, en av de tre studenterna som alla studerar vid institutionen för Industriell ekonomi på KTH. Daniel Alexius och Henrik Carlsson heter de andra studenterna i gruppen.

– Fiskarna vid Victoriasjön är alltså vana vid att använda mobiltelefoner och kan kommunicera med andra fiskare till sjöss och med sina familjer på fastlandet, konstaterar Lars Dovervik. Det var en av de viktigaste förutsättningarna för vårt projekt.

Än så länge finns inte täckning om man kommer längre ut på sjön men Ericson bygger ny upp ett system runt Victoriasjön som skall ge täckning över praktiskt taget hela sjön.

Fisken från Victoriasjön är en viktig del av den dagliga födan för många tanzanier, inte bara för dem som lever i närheten av sjön och kan få den i färsk form. Alla som besökt en marknad i landet har känt den fräna lukten av torkad fisk.

Projektarbetet gick ut på att konstruera en mobiltjänst som varnar för dåligt väder. Den ska vara billig och enkel att använda och att abonnera på. I mars i år reste de tre blivande civilingenjörerna till Mwanza och Bunda vid Victoriasjön för att arbeta på plats. Inte minst var det förstås viktigt att träffa fiskarna, de som skulle ha nytta av den nya mobiltjänsten.

– Vi fick bra kontakt med dem, säger Lars Dovervik, men vi förstod också att vårt första förslag var alldeles för tekniskt komplicerat och väckte omedelbart motstånd. Vi fick tänka om och försöka komma fram till en teknisk lösning och

Mobiltjänst skall varna för dåligt väder på Victoriasjön

en affärsmodell som är mer rimlig genomföra. Det tror jag att vi har gjort.

Den nya mobiltjänsten, som presenterades på en elevutställning på KTH i maj i år, förutsätter kontakter med myndigheter, forskningsinstitutioner och inte minst med den lokala väderlekstjänsten i Tanzania.

Lars Dovervik sticker inte under stol med att det var en del problem med att knyta ihop det nödvändiga kontaktnätet, men att han och de andra i gruppen lyckades lösa de flesta knutar, delvis med stöd av handledare på institutionen med erfarenheter av att arbeta i Afrika och med kontakter i Tanzania.

De fyra marsveckorna i Tanzania var Lars Doverviks och hans kamraters första kontakt med ett utvecklingsland. Självklart var det en omtumlande erfarenhet på gott och ont.

– Vi såg väl ingen riktig misär, påpekar han. Men visst, skillnaden i levnadsstandard är naturligtvis enorm.

Det fanns också en annan skillnad som han funderar över, förhållandet till tiden.

– Vi i den industrialiserade världen är på något sätt alltid på väg, tankemässigt befinner vi oss i framtiden. Men i Tanzania verkar människor befinna sig i nuet och fullt upptagna med att hantera det.

– Det är ett förhållningssätt som vi här i Västvärlden kan lära oss en hel del av inte minst när det gäller teknisk utveckling, säger Lars Dovervik. Vi såg bland annat flera exempel på praktiska mobiltjänster som vi också skulle ha stor nytta av här i Europa.

Text: **Erik Janson**
Foto: **Red Marlin**

En fiskare i byn Kibara-Kisorya med en tilapia, en mycket omtyckt matfisk som numera blivit allt vanligare även i svenska butiker

Vid den nya stora fiskmarknaden i Mwanza ligger tonvis med torkad småfisk, dagaa.

Fabian Mabiye, affärsman på fiskmarknaden i Mwanza visar en kylbåt med lagringsutrymme för fisk.

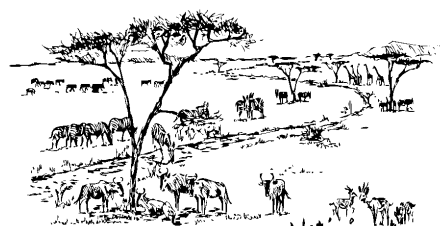
KTH-studenterna i Red Marlin-projektet Lars Dovervik, Henrik Carlsson och Daniel Alexis med ett gäng fiskare i Kibara-Kisorya

Financial crisis hits tourism

While some officials are telling people that the ongoing financial crisis is of little impact to the local economy, operators and hoteliers are already suffering and counting loses.

Various entrepreneurs have told the Arusha Times that their businesses are staggering and they know for sure that

the main reasons is the global financial crisis which started to show its effects in the middle of this year.

Around the world stock markets have fallen, large financial institutions have collapsed or been bought out, and governments in even the wealthiest nations have had to come up with rescue packages to bail out their financial systems.

Solomon Laizer, the Manager of Arusha Tourist Inn, a popular joint for budget tourists said many guests who had earlier ordered their reservations from Europe and USA have made cancellations following the global financial melt down.

He said most of the guests of that Inn located along Sokoine Road would normally book for their accommodation straight from their home countries without going through tour operators. When they arrive to Arusha then they would make arrangements for their safaris. During October, the manager said, he experienced about 60 percent cancellations.

However, Godfrey Mwandambo, the manager of another hotel, the Arusha Backpackers Hotel, also along Sokoine Road, said he did not think the fall in the number of booking to his hotel was due to the global financial crisis but rather to the US presidential elections. He said many tourists, most of them happen to be Americans, have made reservations at the hotel that are effective after the US elections.

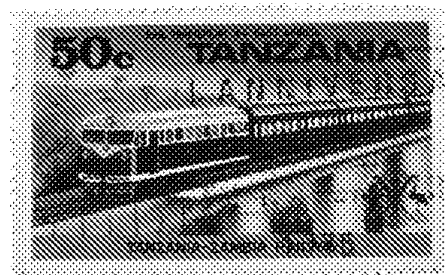
Tour Travel Companies have also expressed concern on the impact of the economic crunch on the travel and tourism industry. The director of the Great Maasai Adventure, Lotta Mollel said his company had already cancelled several booking of tourists, from the US, who were expected to use his services this month.

"I have already cancelled three packages after being instructed to do so because the would be tourists have decided to stay put to see how the financial crisis is going," he said.

Lotta explained that for his company the cancellations of the tour packages were a major blow because it did not only mean that he won't get any income but he had also suffered a lot of losses to prepare for the guests. "Even the number of pop-in tourists, those who do not make reservations, has suddenly declined", he said.

The tourism industry contributes 17.2 per cent of the Tanzania's Gross Domestic Product and is the second most important activity after agriculture. Tanzania received 719,031 tourists during the financial year 2006/07 and money accrued was about USD 1 billion.

Arusha Times (Tanzania) – Nov. 10, 2008

Stor satsning på järnvägar

Tanzania, Rwanda och Burundi har ingått avtal om att bygga en helt ny normalspårjärnväg från Dar till de båda inlandsländerna.

Transporterna har tidigare gått med smalspårjärnvägen byggd före första världskriget till Kigoma vid Tanganyikasjön och sedan vidare med båt och lastbil. De senare åren har allt mer gods gått med containerlångtradare direkt från Dar. Sedan några år finns även

en "Frihamn" för containeromlastning i Isaka på järnvägen mellan Tabora och Mwanza.

Den nya järnvägen planeras för en hastighet på 160 km/tim och kommer huvudsakligen att följa den existerande centrallinjen.

Projektet ingår som en del i en Masterplan för utveckling av järnvägsnätet i Östafrika.

I Kenya planeras bland annat en järnväg till Sudan och en helt ny containerhamn på fastlandet vid Lamu.

Tre kinesiska företag svartlistade

Tre stora kinesiska entreprenadföretag har svartlistats av Världsbanken för mellan tre och åtta år. Det har visat sig att de mutat sig till stora väg- och brobyggnadskontrakt som finansierats av Världsbanken.

Det gäller bland annat vägbygget mellan Manyoni och Isuna, en av de sista bitarna grusväg mellan Dar och Mwanza.

China Geo-Engineering hör till de svartlistade företagen. De flera stora vägbyggen på gång; 120 km Kyamyorwa-Buzirayombo, 125 km mellan Chalinze och Tanga och bygget av Unity Bridge över Ruvumafloden på gränsen mellan Tanzania och Mocambique.

East African, Jan. 26th 2009

Handelsunderskottet ökat 2008

Under 2008 ökade Tanzanias import med 30% medan exporten bara ökade med 21%.

Guld och service (huvudsakligen turism) står för merparten av exportvärdet, med 21 respektive 27%.

Volymen exporterat guld minskade från 41 till 33 ton men de höga priserna har varit gynnsamma för Tanzania.

Satsningen på export av manufakturater gods ledde till nästan en fördubbling och även exporten av trädgårdsprodukter har givit bra resultat med exportökningar på 58%.

Albinomord parlamentsfråga

Premiärminister Mizengo Pinda har nyligen rest runt i nordvästra Tanzania för att stötta kampen mot rituella mord på albinos.

Han har då sagt att albinomördare som man kommer på skall dödas på fläcken. Ett uttalande som upprört känslorna och som oppositionen nu rider högt på i den nyligen öppnade parlamentssessionen.

Mr Pinda är advokat och borde om någon veta att det är endast domstolar som har rätt att utmäta straff och inte uppmantra "mobbrättvisa" framför hans kritiker med skärpa.

Albinos hårt trängda

Musikbandet Good Hope Star Foundation sammansatt av albinos har turnerat i en upplysningskampanj i Kenya där man vill stämna i bäcken och slippa den tragiska utvecklingen i Tanzania.

Kenya flyktingar återvänder

Under oroligheterna i början på 1950-talet i Kenya flydde ett tusental personer från Nandi- och Nyandodistrikten till Tanzania. Där slog de sig ner i Mwanza, Bunda, Musoma och Nyereres hemby Butiama.

En första grupp på 300 familjer har nu lämnat Tanzania och tilldelats land att etablera sig på men inte det land som deras förfäder övergav som nu i många år brukats av andra människor.

Ytterligare 4000 personer är kvar i Tanzania och väntar på klartecken att flytta.

Anna Tibaijuka degraderad

Sedan september 2006 har Anna Tibaijuka varit chef för FN-konoret i Nairobi, UNON.

Den första mars deklarerades plötsligt att Anna ersatts av tysken Achim Steiner och att Anna går tillbaka som chef för UN-Habitat, en tjänst som hon tillträdde 2001.

I samband med ommöbleringen i toppen gick en massa rykten och det var intensiva kontakter med FN-högkvarteret i New York. Tanzania och många i personalen protesterade mot ommöbleringen och hur den genomfördes.

Det fanns dock redan 2001 motståndare till Annas chefskap. Det verkar nu som om man utnyttjat revisorskritik mot upphandlingen av reparation av FN-kontoret i Nairobi för att komma åt Anna. De direkt ansvariga för upphandlingen sitter dock kvar på sina poster.

Det hela tog stor plats i lokalpressen, bl. a. hade The East African det stort uppslaget på framsidan plus en och halv sida.

Anna har studerat i Uppsala och bott i

Stockholm som ambassadörsfru. Hon är drivande i Barbro Johanssons elitskola för flickor i Tanzania.

Nytt EAC högkvarter försenat

Bygget av det nya högkvarteret för East African Community i Arusha är två år försenat. Den tyska konsultfirman GBC skyller på ändringar och utökning sedan mer pengar avsatts för bygget än som var planerat från början.

Utökningen är ett resultat av att Burundi och Rwanda blev medlemmar i juli 2007 och att även den Östafrikanska domstolen skall inrymmas i komplexet som nu beräknas kosta 14 miljoner Euro.

Man är nu inhyst i Arusha International Conference Center som byggdes i mitten på sjuttioalet som huvudkvarter för den dåvarande East African Community.

Det nya komplexet byggs intill det gamla och förväntas nu komma i gång i september och vara klart i slutet på 2011.

EAC lider av kassabrist

Medlemsländerna i East African Community ligger efter med sina inbetalningar av medlemsavgifter.

EAC har varit tvungen att låna pengar för att hålla verksamheten i gång. Räkenskapsåret löper från juli till juli och senast i december skall budgetårets medlemsavgifter vara inbetalda. I februari var bara omkring hälften betalt.

En inbetalning från Tanzania på 2 miljoner \$ räddade tillfälligt läget i mitten på februari. Alla medlemsländer utom Burundi skall betala 5,6 miljoner \$.

Burundi har medgivits en lägre avgift på endast 1 miljon \$ på grund av landets ansträngda ekonomi.

Krav på ny konstitution

Professor Ibrahim Lipumba leder en grupp som arbetat fram ett första utkast till reviderad konstitution.

Förslaget presenterades offentligt i februari för diskussion och revidering.

Man föreslår bland annat en federal union med två provinser, Tanganyika och Zanzibar med var sin guvernör, och minskad makt för presidenten som inte längre skall utse domare, parlamentsledamöter och medlemmar i valkommissionen. Valkommissionens ledamöter skall representera ett brett urval av samhällssektioner, inklusive det civila samhället och administrationen.

Antalet parlamentsledamöter begränsas till 300 varav minst 30 % kvinnor.

GM:s bussar tillräckligt lokala?

General Motors har en sammansättningsfabrik i Kenya som bland annat bygger bussar. Enbart en femtedel av kapaciteten utnyttjas på grund av bråk om tullregler inom EAC.

För att tullfritt exporteras till grannländerna måste minst 35% av ingående material vara lokalproducerat.

Några bussar stod några veckor vid Namangagränsövergången men har nu släppts in i Tanzania i väntan på att Tanzanias skattemyndighet skall besöka fabriken i Nairobi för att fastställa om bussarna uppfyller kraven för tullfrihet.

Om inte, väntar en tull på 25% vilket gör det mycket svårt att konkurrera med Japanska och inte minst Kinesiska bussar.

Sauti za Busara 2009

Musik- och kulturfestivalen *Sauti za Busara* i Zanzibar genomfördes i februari för sjätte året i rad.

Ett 40-tal band spelade. En av höjdpunkterna var den legendariske Samba Mapangala som har återupplivat sitt band Orchestra Virunga. Mapangala vill nu, efter många år i USA, flytta tillbaka till Östafrika.

En annan stjärna är vokalisterna Iddi Achieng. Hon är också välkänd musikarrangör, skådespelare och teaterregissör. Hon framförde några sånger från sin kommande album som väntas släppas i juni. I sommar kommer hon att turnera i Storbritannien och Sverige. Iddi och nykomlingen Mutinda, som släppte sitt första album i december är ensamma representanter för Kenya.

Några andra kända band var The Moreira Project från Sydafrika, Nawal från Frankrike, Natacha Atlas från Egypten och TY från Storbritannien.

Tanzania raggar fotbollsspelare

Inför årets fotbollsturnering har Tanzania rekryterat ytterligare toppspelare från Kenya.

Simba, Ynga, Kagera Sugar och Azam FC har tidigare haft flera stycken, exempelvis Boniface Ambani, Geroge Owino, Bernad Mwalala, Maurice Sunguti och landslagsmålvakten Joseph Ruto.

Fortsättning på nästa sida

Den mest kända som nu gått över till Azam i den mera välbetalda Tanzania Vodacomligan är toppmålöraren Francis Ouma.

En som återgått till Kenya är Titus Mulama som förra säsongen spelade för Västerås SK.

En dag för Afrika

Åsa Nersäter arbetar på Per Brahegymnasiet i Jönköping. Hon var en av de som ansvarade för planeringen av projektet: En dag för Afrika, som gick av stapeln den 6 oktober 2008. Det hela började med att Per Brahegymnasiet är en certifierad FN-skola – certifiering sker genom avtal med Svenska FN-förbundet. ”Detta innebär att alla program genomskyras av internationella frågor och utbyten. I certifieringen ingår att vi kontinuerligt arbetar med ett internationellt perspektiv som berör alla programmen (Samhäll, Natur, Media, IB) samt att det resulterar i ett större evenemang en gång per läsår”, säger Åsa Nersäter.

Planeringen inför En dag för Afrika började våren 2008. ”Vi ville uppmärksamma den afrikanska kontinenten och ge en mer mångfacetterad bild än den gängse i media, som vi uppfattar mest handlar om inbördeskrig och svält. Istället berörde vi bl. a. frågor om migration, sjukvård och demokrati. Vi bjöd in afrikaner och svenskar med olika inriktningar som berättade om sina egna erfarenheter. Där på temadagen sågs barnmorskor som arbetat i Etiopien, människor som flytt från Kongo, riksdagsledamoten Birgitta Ohlsson talade om demokratigrupper i Zimbabwe, Sven Britton, professor i infektionssjukdomar talade om HIV-bekämpning m.fl. Allt detta spetsades med afrikansk dans”, avslutar Åsa Nersäter. En del av evenemanget blev projektet Gatubarn i Tanzania och i mitten på mars 2009 kunde elever från gymnasiet berätta på Jönköpings läns museum om projektet och sitt besök i Tanzania.

Enkelt blodprov stöd mot malaria

Forskare vid Karolinska Institutet visar i en studie att snabbtester för malariainfektion, så kallad RDT, kan bli ett kraftfullt stöd för sjukvården i låg- och medelinkomstländer i kampen mot sjukdomen. Malaria RDT (Rapid Diagnostic Tests) kräver ingen komplicerad laboratorieutrustning eller utbildning och används redan på många håll. RDT bygger på ett enkelt blodprov och bidrar enligt resulta-

ten till att patienterna i högre utsträckning får rätt behandling utan extra kostnad för vården.

”Eftersom de testmetoder som annars finns att tillgå är för komplicerade och dyra för de flesta vårdcentraler i exempelvis Afrika, medicineras man mot malaria så fort en patient har feber. Med bättre diagnosverktyg riktas behandlingen till patienter som behöver den”, säger professor Anders Björkman, som lett studien vid Karolinska Institutets forskningsenhet på Zanzibar. I arbetet har även deltagit forskare vid Zanzibar Malaria Control Programme, Läkare utan gränser, Nordic School of Public Health samt WHO.

Studien är den första utvärdering som

gjorts på bred front i klinisk verksamhet. Fyra vårdcentraler på Zanzibar ingick. Data från 1887 vuxna och barn, som alla hade haft feber under de senaste 48 timmarna, samlades in.

I studien visade det sig att de patienter som testades med RDT i betydligt lägre utsträckning – 36 procent – medicineras med dyr ACT. Motsvarande siffra i en kontrollgrupp var 85 procent. Däremot skrevs det ut mer antibiotika till gruppen som testades med RDT. Antalet återbesök på grund av att behandlingen inte upplevdes som fungerande av studiedeltagarna var också lägre i RDT-gruppen.

”Det här kan innebära en mindre revolution för vården av malariasjuka i de fattiga länder som är mest drabbade. Dessutom kommer kartläggningen av malariasjukdomens spridning på sikt att bli bättre, vilket i sin tur möjliggör nya och bättre kontrollstrategier”, säger Anders Björkman.

Det stora malariaproblemet

Man räknar med att ungefär 300 miljoner människor varje år infekteras med malaria. Ungefär en miljon avlider årligen av

sjukdomen eller i sviter efter den. Särskilt utsatta är barn under 5 år och gravida kvinnor i låg- och medelinkomstländer i Afrika och Asien. Malaria finns i 109 länder, men de flesta dödsfallen uppträder i Afrika och hälften av alla i fem länder: Nigeria, Uganda, Etiopien, Tanzania och Kongo-Kinshasa.

Världens ledare förband sig i september 2008 att skjuta till nästan tre miljarder dollar för att få ned dödsiffrorna i Malaria till nära 0 till år 2015 enligt en Global Malaria Action Plan. Den här finansiella satsningen, myggnät, insektsmedel och ett massivt stöd i kampen har fått många som arbetar med frågan att tro på att det är möjligt. I Zambia har rapporterade dödsfall i malaria minskat med 66 procent. Det verkar som landet har nått målet för 2010 i sin Roll Back Malaria kampanj att malariadöden ska minska med 50 procent jämfört med år 2000. Enligt WHO var minskningen särskilt markant sedan 3,6 miljoner myggnät behandlade med myggmedel delades ut åren 2006 – 2008. Dessa år minskade malariadöden med 47 procent.

FINTAN stödjer massajer

En styrelsemedlem i Finland Tanzania Society, Sirkka-Liisa Peltonen, har tillsammans med sin församling i Yläne i flera år stöttat en grupp massajer som fördrevs från sin mark längs Ruahafloden. FINTAN planerar nu att starta ett utvecklingsprojekt med massajerna och söker finansiering från finska utrikesdepartementet. Det är en grupp aktiva massajkvinnor som ska genomföra projektet. De har ett stort behov av grundutbildning och yrkesutbildning likaväl som stöd att starta inkomstgenererande verksamheter. FINTAN letar emellertid efter en lokal partner som kan ta hand om administrationen och vara FINTANs officiella motpart meddelar deras tidning Taarifa i nr 1/2009.

Matig årsrapport från NAI

Nordiska Afrikainstitutet har publicerat sin årsrapport för 2008. Den innehåller en hel del matnyttig information, bland annat från institutets forskningsprogram. Forskningschefen Fantu Cheru med flera skriver om Kina och Afrika och Kjell Havnevik skriver om skogsskötsel i Tanzania. Knut Christian Myhre har fortsatt sin forskning om äganderätt till mark i Kilimanjaroområdet. Hans uppsats har rubriken African Marriage Practices and the Global Financial Crisis. Detta för att bara nämna några av alla uppsatser som ingår i årsrapporten. Besök gärna institutets hemsida www.Nai.uu.se för mer information.

Minoritetsspråk beskrivna

När FN:s internationella modersmålsdag firades världen över den 21 februari uppmärksammades detta vid Dar es Salaams universitet med en presentation av ett 15-tal böcker om olika minoritetsspråk i landet. Ett flertal av böckerna är frukten av ett forskningsprojekt vid Göteborgs universitet som handlar om att teckna ned språk i Tanzania som hittills inte funnits i skriftlig form. Publikationerna omfattar bl. a. beskrivningar av de afrikanska språken kagulu, kerewe, ndengeleko och vidunda. Karsten Legère, professor i afrikanska språk vid Göteborgs universitet är en av de huvudansvariga för projektet, som kallas LoT (Languages of Tanzania) och är sponsrat av SIDA/SAREC. För mer information om LoT-projektet, se www.african.gu.se/research/lot.html

Östafrikansk fredsstyrka stöds

Den svenska regeringen har givit försvaret i uppdrag att under 2009 stödja uppbyggnaden av östafrikanska fredsstyrkan Eastern African Standby Brigade (EASBRIG). Det är en del av stödet till Afrikanska Unionens egen kapacitetsuppbyggnad. En svensk officer placeras vid EASBRIG som en del av en nordisk rådgivar- och koordineringsfunktion. Därutöver ges utbildningsstöd och mentorskap under ledning av en militär rådgivare på resande basis. Den afrikanska snabbinsatsstyrkan, African Standby Force (ASF), är baserad på fem multinationella regionala brigader, varav EASBRIG är en.

Kulturarv bevaras

I Bagamoyo finns ett antal kulturhistoriskt intressanta byggnader från den tid då staden hade den största och viktigaste hamnen utefter hela den östafrikanska kusten. En av dem är Arab Tea House på India Street. Den har under årens lopp använts till tehus, handelsbod, hotell, sjukhus, skola, bank, och kontor. Nu rustas fastigheten. Sida har nyligen beslutat bidra med ytterligare 1,1 miljoner kronor till totalt 4,1 miljoner kronor. Sedan ska de lokala myndigheterna flytta in – är tanken.

MDH i utbyte med KCMC

Internationella programkontoret har beviljat Mälardalens högskola (MDH) två miljoner kronor för lärar- och studentutbyte och planeringsresor inom ramen för utbytesprogrammet Linnaeus-Palme. En del av pengarna kommer för fjärde året i rad gå till utbyte mellan MDHs lärare och studenter från akademien för hälsa, vård och välfärd och lärare och studenter från Kilimanjaro Christian Medical Centre (KCMC) i Moshi. Projektet avser sjuksköterskeprogrammet. Studenter från vardera orten har i utbyten deltagit i teoretisk undervisning, varit på olika sjukhus och bedrivit kliniska studier. Från MDH har lärare delat med sig av erfarenheter av att utveckla det vårdvetenskapliga perspektivet i den kliniska utbildningen. Lärare från Tanzania har i sin tur delat med sig av erfarenheter och kunskaper om hälso- och sjukvårdssystemet i Tanzania. De har fått kunskaper om den kliniska handledningsmodell som bedrivs vid MDH-akademien i den kliniska utbildningen. "Kulturella erfarenheter har erhållits från vardera utbytesorten, vilket kommer att vara till stor nytta för studenterna i den kommande professionen som sjuksköterska i mötet med patienter från olika kulturer", säger den internationella koordinatören vid MDH-akademien.

Från Vi-skogen 1

Hamisi Ramadhani från Kurwak i Tanzania är 50 år, har två fruar och 10 barn, med andra ord många att försörja. År 2001, efter en kontakt med rådgivare från Vi-skogen planterade han 750 timmerträd och snabbväxande träd till ved i sin majs- och bönåker. Sedan termiterna härjat hade han efter ett år bara 30 träd kvar som han sålde eller använde till ved. Trots nederlaget gav han inte upp. År 2003 planterade han 5 300 träd – den här gången termitresistent. I samma fält planterade han även nu träd för vedråvara och grödor medan träden ännu var små. Han fortsatte sälja ved och fick tillräckliga skördar från grödorna. År 2008 tog han ner 25 bitar timmer som han sålde för motsvarande 1 200 kronor. De gick till skolvägifterna för en termin för två barn på högstadiet. Hamisi blev också tilldelad ett certifikat från distriktets markavdelning som den som bevarar miljön bäst. Tack vare det blev han erbjuden att köpa 2 acre mark. Han har lyckats betala av en del av köpeskillingen genom att sälja stolpar, ved och trädplantor. Hamisi har nu en stor plantskola och flera bikupor.

TANZANIA HUMAN RIGHTS REPORT 2008

Incorporating Specific Part on Zambiar

Färsk MR-rapport

Just till pressläggningen kom 2008 Tanzania Human Rights Report. Den kan laddas hem från http://alpha.web2-netshine-hoing.co.uk/~lhrc/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=28&Itemid=56

Svetans 41:a årsmöte

Tillförordnad ambassadör Victoria Mwakasege.

Helena Nyström tar över som Svetans ordförande från Fredrik Gladh. Birgitta Hellström, sammankallande i valberedningen sitter i mitten.

Tre av Svetans grundare som var med på årsmötet; Ann-Marie Sundbom, Ann-Charlotte Olstedt och Lars Ekengren.

Sista lördagen i mars höll Svetan sitt 41:a årsmöte i Studieförbundet NBV:s lokaler i Stockholm. Mötet inleddes med en återblick. Föreningens första årsmöte hölls på Union Day, lördagen den 26 april, 1969 i Sandlersalen i ABF-huset på Sveavägen. Bland programpunkterna återfanns ett anförande av Barbro Johansson, tidigare parlamentsledamot i Tanzania och vid tillfället rektor för Tabora Girls' Secondary School.

På den tiden var Ann-Charlotte Olstedt föreningens sekreterare och Lars Ekengren ingick i styrelsen. Även Annie-Marie Sundbom var redan då aktiv tanzaniavän. Dessa tre deltog nu, 41 år senare, återigen i föreningens årsmöte.

Lars Ekengren berättade om hur Arushadeklarationen från 1967 blev politikens rättesnöre. En socialistiskt färgad era inleddes liksom arbetet med att skapa ujamaabyar. Själv arbetade han på Bank of Tanzania och var med om hur den med Kenya och Uganda gemensamma valutan bröts isär och Tanzania fick sin egen Tanzaniashilling som valuta. De tre länderna kom sedan att glida allt längre isär tills vi idag ser ett närmande igen.

Redan tidigt fanns ett nära samarbete mellan den svenska socialdemokratin och Tanzanias befrielse rörelse TANU, senare statsbärande parti. Partiet inkorporerades i slutet på 1970-talet partiet på Zanzibar och blev CCM. Erlander, Nyerere och Palme var vänner och Barbro Johansson var en annan stark länk. Utbytet mellan Svenska SAP och TANU var livligt och som ung SSU:are deltog Annie-Marie Sundbom. Hon berättade

de nu om de första årens utbyte. Annie-Marie, pensionerad som ambassadör, har varit Svetan trogen i alla år. Hon är också aktiv i Stödföreningen för Barbro Johanssons fond för utbildning av flickor i Tanzania (JOHA-Trust).

Ann-Charlotte Olstedt, Sida-it som redan 1969 varit i Tanzania flera gånger, tog upp föreningens aktiviteter den första tiden. Då fanns ingen charter, så föreningen tog initiativ till gruppresor. Det ökade medlemsantalet väsentligt och genom att flygbolagen betalade en hundralapp per resande till föreningen skapades en stabil ekonomi.

Årsmötesförhandlingarna

Själva årsmötesförhandlingarna hölls under Annie-Maries ruti-nerade ledning. Fredrik Gladh avgick som ordförande men är kvar i styrelsen. I stället träder Helena Nyström in som ordförande. Hon har suttit ett år i styrelsen som ledamot. Harriet Rehn, som varit borta ett år, valdes åter in i styrelsen, medan Marianne Kjellén och Karin Gustavsson avgick. Mötet tog också beslut om höjda medlemsavgifter från och med nästa år.

Årsmötet avslutades med gruppdiskussioner om hur vi kan arbeta vidare för att stötta unga konstnärer i Tanzania.